

ABONAMENTUL:

Pe un an . 28.— Cor.

Pe jumătate an 14.— "

Pe 3 luni . . . 7.— "

Pe o lună . . . 2.40 "

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . 40.— franci.

Telefon

pentru oraș și interurban
Nr. 750.REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Strada Zrianyi Nr.1/aINSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscrisurile nu se in-
scripiază.

ROMÂNUL

Pastoralele mitropolitului
Ioan Meșianu.

Arad, 5 Februarie.

Mijloacele prin cari mitropolitul Meșianu voia să realizeze înflorirea culturii, fortificarea elementului românesc credincios, se vădesc cu o claritate de cristal, în pastoralele pe cari le dădea la serbătorile s. Naștere și ss. Paști. Obiceiul chiar de a da pastorale în tot anul de două ori îl avem dea el, marele mort, el a inițiat întâiaoară la noi convorbirea cu credincioșii la acele prilejuri.

Este obiceiul pastorelei peste tot indispensabil, împacă el necesități, influențează efectiv de totațtea ori de câteori se practică? Se poate contesta cu drept cuvânt pentru că prin regularitatea aceasta se pierde farmecul noutății, puterea argumentativă se atenuiază, motivele se învechesc, se prea vulgarizează, și autoritatea celui ce dă pastoreala în ochii mulțimei cu timpul nu mai rămâne încunjurată de acea atmosferă de prospețime, de atragere.

Dar iarăș sunt incontestabile părțile bune. Prin coborîrea înaltului cap bisericesc cel puțin prin pastorale scrise să stea de vorbă cu credincioșii între scaunul vlădicesc și aceștia se consolidează acea legătură intimă se crează acele raporturi cari dau garanța începturilor de fapte bune. Credincioșii au

ocaziune de a culege prețioase învățături, ceea ce spune părintele lor spiritual cred mai repede, prinde mai adânc în suflete, rodește mai degrabă, sunt înclinați să se plece muștrărilor, avertismentelor. Prin urmare prilejurile s. Nașteri și ss. Paști pot fi pentru credincioși adevărate prilejuri de elevație sufletească, de instruire, de moralizare. Și aceasta este condiția esențială a susținerii obiceiului de a se da pastorale, ca în ele să se spună totdeauna ceva nou, ceva de interes, să cuprindă o învățătură edificatoare.

Pastoralele regretatului mitropolit închid un program care poate fi ușor desvâlit, căci la traducerea lui în faptă a lucrat cu o hărnicie și perseveranță uimitoare, o viață așa de lungă. Ioan Meșianu pune la inima credincioșilor sollicitudinea față de biserică și față de școală. Dar neîncetat subliniază *temeul real al vieții: bunăstarea materială*. Va biciui deci luxul, bogăția asta de fanfaronadă, dar va îndemna stăruitor la cruțare, la înmulțire a câștigului material, la îmbogățire. Fără îndoială: pilda săsească de la Râșnov. Prin sporirea avuției naționale se nasc condițiile materiale asigurătoare ale avântului cultural, căci instituțiuni, așezăminte culturale pot fi înființate cu ușurință, cum a dovedit-o înaltul mort.

În alergarea aceasta după bunuri materiale trebuie însă să se afle cumpăna dreaptă între cele sufletești și cele lumești. Istoriograful conștiințios va judeca intrucât Me-

șianu a fost în stare să afle această cumpănă, să stabilească în chipul cel mai nimerit echilibrul dintre balanțe.

Este incontestabil că o piedecă a progresului nostru este *sărăcia*. Mitropolitul Meșianu doria ca poporul românesc să fie un popor iubitor de biserică, *evlavios*, întărit sufletește prin lumina cărții, *cult*, dar și bine situat materialicește, deci *bogat*. Credea că prin *starea din urmă* se poate ajunge la cele dintâi. În decursul laborioasei sale activități mitropolitul Meșianu a fost omul realității, și-a câștigat renumele realistului, el care în fond era idealistul consumat.

Analiza conștiințioasă a pastorelelor marelui mort descopere acest program de viață, intențiile nobile la punerea în practică a cărora s'a trudit o viață întreagă cu reușită uimitoare. Este aceasta o moștenire de preț ce ne-o lasă, va trebui deci ca gândul nostru să stăruiască mult asupra ei. Pilda trebuie urmată: organizarea și progresul nostru economic chiar dacă nu are să primeze toate celelalte avânturi ale noastre, fără îndoială va trebui să cinstuie obiect de constantă preocupare a conducătorilor noștri firești. Întărirea organismului nostru economic este o necesitate națională de primul ordin. Independența materială este o condiție sine qua non a dezvoltării, căci în ea se cuprind germeii puterii de desfășurare a energiilor naționale, de a fi căutate și cultivate domeniile, toate ramurile culturii.

In feldspitalul cinci veni — 'mpăratul.

Lui Emil.

In feldspitalul cinci zăcușe-o lună
Între străini și-apoi s'a vindecat
Era voinic ca bradul care crește
În codrii milenari — netulburat.

Dar dintre toți pe câți ne-aduse soartea
Să fim cu toții jertfe și eroi
Era cel mai lovit de soartea crudă
Căci își pierduse ochii amândoi.

Bietul făcău! să-l miluiască Domnul
N'avea puteri și hotărâri să plece
Ar fi dorit să țină-o vecinicie
Toată clipita zilei care trece.

Căci s'a gătit o săptămână-'ntreagă
Să plece, azi, ba mâne, ci-a rămas
Și doctorii când se-'ncercau să-i spună
N'aveau puteri ci plâns cu toții 'n glas.

El dus veghea nopți lungi în așternutu-l
Și noapte-i era fruntea grea și fața
Și noapte-i era noaptea-'ntunecata
Și noapte fără bine dimineața.

In feldspitalul cinci sosi o veste
Și-a fost mișcare, griji în așteptare:
De când ne spuse căpitanul nostru
Că mâne va sosi-'mpăratul mare

Să vadă cu-'ndurare pe oștenii
Cari au trecut prin vijelia morții
Să mângăie pe toți pe câți i-aduse
In feldspitalul cinci urgia sorții.

Ne-am îmbrăcat în dimineața-aceea
Și ochiopi și ciungi ș'l stam în așteptare
S'a coborît și 'n feldspitalul nostru
O zi de-atâta sfântă sărbătoare.

Căci cel mare căpitan al lumii
Ne-a răsplăti cu-o strângere de mână
Din ochii noștri va ceti-'mpăratul
Că stâncă vie-i inima română.

Căci regimentu-'ntreg se prăpădise
Dar steagu-'n biruințe l'am purtat
Și morți de-am fi căzut cu toții-alături
Nici morți noi steagul nu l'am fi lăsat.

„Dragi camarazi cari stați cu ochii-'n flacări
Să știți că cel mai mare căpitan
Se-'nchină-'n fața viteliei voastre
Zid nesfârmat și crunt pentru dușman.

El graiul limbii noastre nu-'l cunoaște
Dar tălmăcește prin cuvântul meu
Că toate câte dânsul nu le știe
Le știe toate bunul Dumnezeu.

Și Dumnezeu va răsplăti credința
Cu care voi sub steaguri v'ați luptat
Că-'ntorși la vetre veți gusta în tihnă
O viață-asa pe cum nici n'ați visat.

Ura! trăiască mândrul căpitan
De trei ori ura! mândrii camarazi
Trăiască țara-'n liniște și-'n pace
Și liberă pe veci cum este azi”.

Din temelii s'a sguduit spitalul
De trei-ori ura! când a răsunat
Înfiorat sta-'n mijloc împăratul
Cu chipul lui ca-'n marmură tăiat.

Medaliile albe de argint
Pe zece plepturi străluceau acuma
Pe cum pe brazil-uscași de vijelle
Toamna târziu scipește tristă bruma.

Și-atunci ajunse mândrul împărat
La cel mai brav din câți eram eroi
Și-'ncremenit îl aștepta stegarul
Care-și pierdu-se ochii amândoi.

Pe urma marilor îndrumători ai vieții noastre naționale avem datoria să scrutăm învățăturile, ce le putem trage, să creștem la-tura într'adevăr instructivă a acțiunii lor. Inflorirea vieții bisericești-naționale, culturale prin consolidare economică este încă o învățătură a marelui nostru mort.

Congresul dela Bristol.

Arad, 5 Februarie.

Din cel mai recent număr ce-l primim al ziarului *Le Temps* (29 Ianuarie) traducem prim articolul despre congresul dela Bristol, pentru a se cunoaște până în amănunte evoluția actuală a socialismului englezesc. Evident, comentarul organului oficial al ministerului de externe francez, nu este lipsit de nota agresivă față de Germania, ca totdeauna.

Rezoluțiunea primită cu mare majoritate de conferința anuală a partidului muncitoresc englezesc, reunită la Bristol, confirmă deplin impresiunea că la constituirea formulilor cari sunt la baza acțiunii socialiste și sindicaliste, partidele democratice ale Statelor-Unite își dau seama că este indispensabil un efort imens pentru a salva Europa de dominația teutonică. Această rezoluțiune exprimă încă odată o opunere de principiu oricărui sistem de militarism permanent ca fiind un pericol pentru progresul omenesc, însă ea afirmă clar că politica actuală a Marii-Britanii și a guvernului său este deplin justificată. În termenii energici ea dă expresiune întregii orori inspirate de atrocitățile comise de Germania și aliații săi, și ea proclamă ca conferința să ia angajament de a ajuta pe cât este posibil guvernul englez pentru a continua războiul până la sfârșit. Mai mult: conferința a adoptat rezoluțiunea propusă de asociațiunea anglo-americaniilor dela căile ferate aprobând în întregime atitudinea partidului muncitoresc parlamentar, care va colabora cu celelalte partide la campania națională de recrutare. Această aprobare a fost justificată prin faptul că „războiul actual european pune în joc chestiuni de importanță actuală pentru democrația Marii-Britanii și a tuturor celorlalte țări”. Muncitorii cari au luat atitudine contra guvernului sunt desavuați și politica continuată până acum să lărgiască recrutarea engleză, politică ce a reușit să dea formula serviciului obligator temporal, limitat și votat de parlament, este consolidată.

Această manifestație a conferinței muncito-

restii din Bristol este foarte interesantă, pentru că ea caracterizează evoluția spiritelor în mișcările muncitorești engleze, de altfel ca și în mișcările muncitorești din celelalte țări aliate. În Anglia s'a dat o stranie luptă. Cu o orbire care putea să aștepte juste rețineri, preținși condamnatori, preocupă numai de a avea garantat în viitor în vederea reconstituirii Internaționalei muncitorești, au încercat să facă să rădăcinească spiritul popular, să disimuleze partea grea a responsabilității ce i se încumbă democrației germane în acest conflict. Timp de luni ei s'au trudit să facă a prevala interesul sindicalist asupra interesului național, ei au provocat aceste rezistențe cari au complicat și au întârziat organizarea practică a fabricației de arme și de muniții. Ei au silit guvernul să procedeze cu cea mai mare rezervă atunci când soluțiuni clare și prompte ar fi favorizat în chip serios condițiile între cari aliații susțin lupta.

Victoria care consta în a lua atitudine în general contra militarismului, sub pretextul că Germania dovedește în războiul actual cât este de uricios militarismul, n'a prins. Muncitorii își dau seama că mai presus de solidaritatea muncitorească există o solidaritate morală a tuturor oamenilor dornici de progres, de dreptate și adevăr, fără de care nici o societate civilizată nu poate exista.

Votul dat de delegați în conferința dela Bristol, angajându-se 1 milion 502 mii de muncitori contra 602 mii, a susținut guvernul, cât este posibil, în continuarea războiului până la încheierea sa victorioasă, corectă în chip fericit rezoluțiunea prin care conferința din Londra a desavuat, acum trei săptămâni, pericolul relativ la serviciul obligator limitat. Acest rezultat constituie o bună revanșă pentru dd. Henderson, Roberts și Brace, membrii travaști ai cabinetului Asquith, cari susțin proiectul și cari au avut un moment intenția de a dimisiona, în urma atitudinii luate de partidul care li-a încredințat mandatul pentru parlament. El dovedește că conferința, convocată în mare grabă la Londra, n'a avut autoritatea necesară pentru a rezolvi această mare problemă și că organizațiile muncitorești engleze, — împotriva silințelor acelor cari își arogă prea adese dreptul de a vorbi în numele lor — știu să concilieze când trebuie principiile lor cu imperioasele necesități ale datoriei lor naționale.

Superioritatea numerică.

Arad, 5 Februarie.

Rezumăm articolul de fond din „*L'Indépendance Roumaine*”:

Dela Napoleon persistă această axiomă militară: superioritatea numărului, adus în locul luptei, determină succesul.

Moltke a complectat instrucția spunând că trupele trebuie să meargă pe drumuri separate și să se întâlnească în momentul ciocnirii.

Această axiomă a fost experimentată în războaiele următoare, de trupe cu efective mici și cunoscute reciproc.

Serviciul militar obligator a mărit în mod spaimântător efectivele, în toate țările — afară de Anglia — și cu acest sistem nici aproximativ nu poți cunoaște forțele adversarului.

La începutul actualului războiu au avut loc surprize. Pe când Germanii se luptau în Belgia, numai armata austro-ungară se opunea tăvălugului rusesc care înainta în Galiția. Armatele lui Dankl și Auffenberg erau cu o treime mai puține decât cele rusești, totuși au făcut minuni de valoare pentru ca Silezia și Breslau să fie călcate de copitele cailor căzăcești.

Totuși cel mai mare eroism n'a putut rezista până la sfârșit forțelor rusești cari se reîmprospătau fără încetare.

La început tactica care prevala era manevra; mai târziu numai s'a stabilit războiul de poziții. Armatele nu manevrează: nu-s învăluiri, atacuri de flanc, surprize. Pe un front de 700 km. în Franța și de 1500 km. în Rusia și în Galiția, oștile stau în tranșee, față în față, dând numai din când în când sângeroase atacuri frontale; în cari cel care atacă pierde de patru sau de cinci ori mai mult decât adversarul din tranșee.

Strigătul: „tunuri, muniții!” a devenit din ce în ce mai sonor. Campania din Serbia arată că superioritatea numerică a materialului omenesc poate fi compensată de superioritatea formidabilă a materialului.

Instructive sunt observațiile corespondentului dela „*Le Journal*”, care a întovărășit armata regelui Petru în toată campania. A asistat la furtuni de artilerie; Austro-Ungarii-Germanii erau mai puțini decât se crede în deobște, și mai ales oamenii între 40—45 ani și tineri de 18. Dar opuneau 5 baterii de artilerie unei baterii sârbești. Încât soldații lui Mackensen și Kövess mai puțin rezistenți, înaintau totuși bine precedați de un torent de oțel.

Și pe când trupele sârbești erau decimate, pierderile germane erau minime. Soldații sârbi

„Stegarul cel mai brav din câți îi știu
E rând-acum să fie decorat”.
Și nu știa dintre medallii care
Să o aleagă mândrul împărat.

„El luni a stat în ger și în spital
De două-ori ajunse înghețat”
Medalia de aur o alese
Dintre medallii mândrul împărat.

„Și...
Căpitanu-aici s'a inecat
Și împăratul l'a privit mirat
Și-apoi și-'ntoarce ochii spre stegarul
Care-aștepta să fie decorat.

Și mâna lui de fier a-'ncremenit
Și-a început să tremure de-odată.
Cu șpet ascuțit căzu din mâna-l
Medalia cu fața-'ntunecată.

Nici mândrul împărat nici căpitanul
Și nime nu era ca să se plece
Și aurul căzut luca cu silă
Ca strălucire jalnică și rece.

Oprește-te 'mpăratol!

Când soarele în van îi mai răsare
Și noapte-l este viața pentru veci
Răsplata cea mai dulce pentru dânsul
Ar fi doar noaptea scândurilor reci.

Oprește-te că-'n satul lui zădarnic
S'a mai întoarce mândrul tău stegar
Purtat de băț pe uliți o să treacă
Ca un Hristos ce merge spre Calvar.

La colț de drum stegarul cerșitor
Va-'ntinde mâna pânea să-și cerșească
Albit de zile negre fără nime
În lumea asta el o să trăiască

Și moartea îngrozită de puterea-l
Nu va-'ndrăzni în drum să l s'abată
Și-un veac cerși-va-'n colț de drum stegarul
Să-l miluiască moartea ne-'ndurată.

S'a-'ntors din nou și nu știa-'mpăratul
Dintre medallii care s'o aleagă.
O! pentr'un orb e tot atât de-acuma
Chiar de l-ai da împărăția-'ntreagă.

Și-a dat să spună-o vorbă împăratul
Dar s'a-'necat și-a înțeles stegarul
Îngrozitoarea liniște din jurul
Și l'a zdrobit într'o clipită-amarul.

Tu-'ndură-Te de cel fără lumină
Stăpâne cum spre el Te-ai îndurat
Și-'n pază să ne iai prea milostive
Pe toți și-acum și-'n viforul turbat.

O. HULEA.

A. P. Bănuțiu.

Artistul ardelean.

IV.

Pictura și sculptura.

După mântuirea studiilor de specialitate, pictorii se fac profesori. Altfel nu pot trăi, nevând pe ce picta, unde picta, cui vinde pictura și alte mărunțișuri, ce se țin de meserie.

Până la întâia lor expoziție, nimenea n'are cunoștință de existența lor. Atunci gazetele îi declară dintr'odată „mari”.

Puține zile după această declarație foarte măgulitoare pentru artist, cetim în același cotidian: „Talentatul pictor X, care-i o reală glorie a neamului nostru, a plecat după cum auzim, grav bolnav în străinătate, spre a-și repara sănătatea sdruncinată într'un mare sanatoriu. Dorim artistului cea mai grabnică și complectă însănoțoare”.

O pauză de câteva luni, apoi: „Moartea marelui artist”.

Văduva încearcă să valorizeze lăsamântul artistic al răposatului, îmbinându-l oamenilor noștri mai cu dare de mână. Nici unul din bogății amintiți nu cumpără însă tablourile, „fiindcă, mă rog frumos, banii elocăți în modu acesta n'aduc ghivindă, frache-mi-che bunie!”

În sfârșit le iau *Ungurii*. Din acest prilej,

cari se luptau cu Bulgarii și-au păstrat energia și curajul până în ultima zi, pe când cei din fața Austro-Ungarilor-Germanilor au fost cuprinși de disperare.

Tunurile sârbești de calibru mijlociu nu puteau reduce la tăcere teribilele baterii cu motor cari au cucerit Anversul.

Pentru prima oară, acel care are superioritatea nu poate obține un rezultat decisiv, dacă nu dispune în același timp de un material industrial permițând o orgie de muniții.

Războiul actual, este tehnica războiului numărului, poate să fie compensat de vulcanul de oțel al artileriei moderne.

† Ioan Meșianu.

Voci de presă. — Inmormântarea.

Arad, 5 Februarie.

Trista veste a încetării din viață a arhiepiscopului și mitropolitului Meșianu a pătruns cu rușea de fulger pretutindeni. Ecouri vom strânge în mănunchii aci, pentru a se cunoaște până în detalii personalitatea și activitatea decedatului arhieru.

Biserica și școala organul oficial al diecezei aradane, întemeiat de regretatul mitropolit, are în numărul de mâne următoarele rânduri:

„Biserica ortodoxă română din regatul ungar e în jale. Joi la orele 5 d. a. a trecut la cele eterne personalitatea patriarhală a arhiepiscopului și mitropolitului nostru Ioan Meșianu. Ne închinăm înaintea grației dumnezeiești, care ni l-a dat spre întărirea bisericești să ne supunem voinței ce ni l-a luat când era mai mare lipsă de a avea păstor.

Din preot de mir l-au ridicat calitățile lui extraordinare la cea mai înaltă treaptă a preoției și i-au dat toiagul ocăruierei sufletesti a Românilor ortodoxi din regatul ungar. Agerimea minții, energia de oțel și farmecul externului au fost calitățile ce i-au dat puterea creatoare.

Pe noi ne atinge îndoit de dureros pierderea, căci noi n'am pierdut numai pe mitropolitul nostru, ci pe acela care 24 ani ne-a fost episcop, în vrâsta când era în plina putere a forțelor sale spirituale și fizice, din cari au isvorit creațiunile mari: seminarul diecezan, tipografia diecezană, fondul preoțesc și întreg complexul instituțiilor pe cari astăzi se zidește mai departe propășirea diecezei.

Eram pregătiți, căci vrâsta patriarhală de 88 ani i-a slăbit puterile și se aștepta în tot momentul succumbarea. Cu toate aceste moartea lui a produs o sguđuire în suflete, cum rar se mai întâmplă. S'au reînnoit amintirile personale, s'a mișcat sentimentul de recunoștință pentru ce a făcut bine și toți simțesc înalta datorie de a-i da tributul onorurilor ce se dau oamenilor mari.

Cu inimă smerită ne rugăm la mormântul arhiepiscopului și mitropolitului nostru. Punem pe acel mormânt cuvina recunoștinței acestei foi de el întemeiată ca îndrumător al preoției și învățătorimei noastre. Ne împreunăm în durerea cu toată suflarea din mitropolia ortodoxă română”.

În numerile viitoare vom da voci de presă românești. Despre moartea mitropolitului Meșianu au luat notă și ziarele locale ungurești. Sub titlul „Doliul bisericești românești” Aradi Köz-löny scrie: „Joi după amiază a încetat din viață arhiepiscopul bisericești românești din Ungaria, mitropolitul Ioan Meșianu, fost episcop român al Aradului, care în urma activității sale arhieresti și politice-bisericești a fost stâlpu, personalitatea remarcabilă a bisericești românești”. Publică apoi amănunțite date biografice.

Sub titlul „Doliul românimeii din Ungaria”, Arad és vidéke scrie: „Românimea din Ungaria este încercată de o pierdere mare, ireparabilă. Moartea lui Ioan Meșianu a pus în doliu românimea, al cărei distins conducător bisericesc și lumesc a fost. Prin știința, energia, aptitudinile de organizare ale sale s'a ridicat la cea mai înaltă deannitate bisericească și amintirea sa o vor păstra-o mult timp instituțiunile cari se leagă de numele său. Timp îndelungat a fost episcopul diecezei aradane și sub păstoria sa episcopia aradană s'a întărit, a crescut în prestigiu, și ou mână tare a restabilit împrejurările sale destrămate. Vieța și activitatea sa au lăsat urme neperitoare și la orice mișcare a românimeii din țară și de câte ori a fost vorbă de agitație bisericească, politică și culturală, Meșianu acolo a fost, pretutindeni și cu chibzuință a îndreptat, a condus statornic interesele vitale ale românismului”. Publică apoi amănunte biografice.

Függetlenség scrie următoarele: „Biserica românească gr.-or. din patrie este în doliu profund, a murit căpetenia bisericească de renume, mitropolitul din Sibiu Ioan Meșianu. Noi Aradaniii jelim mai ales pe mitropolit, pentru că cea mai mare parte a vieții de păstor bisericesc, a

petrecut-o ca episcop în Arad. Activitatea episcopală n'a decorat numai dieceza ci și orașul Arad. Renumele bărbatului înzestrat cu o energie extraordinară, cu o cunoștință remarcabilă de viață, a trecut hotarul diecezei și chiar tronul a cunoscut activitatea sa de greutate, l-a distins cu ordinul Leopold și Coroana de fier în urma acțiunii reușite la reorganizarea diecezei”. Dă apoi amănunte biografice.

Până la încheerea numărului nostru de azi dimineață nu primisem telegrame cari să ne informeze despre termenul fixat pentru înmormântarea mitropolitului Meșianu. În cursul zilei de astăzi însă ne sosesc din Sibiu o mulțime de telegrame. Inmormântarea se va face Marți, 8 Februarie la orele 10 înainte de amiază. Din toate ținuturile românești sosesc delegați și particulari cari țin să asiste personal la coborirea în mormânt a corpului marelui arhieru, care a păstorit cu solitudine călduroasă față de rosturile noastre naționale.

Pregătirile pentru funerarii continuă cu febrilitate. Consistorul arhidiecezan a luat o seamă de dispoziții ca în întreagă arhidieceza să se vădiască doliul profund după regretatul Meșianu. Edificiile publice românești au arborat steagurile negre, iar sunetul clopotelor din turnurile bisericelor vestesc sinistru și îndelung vestea tristă.

Deja astăzi stradele Sibiului sunt parcurse de un numeros public sosit din provincă. Abia se mai găsec locuințe pe la otele și vor trebui să se ia cvartire prin case private. Moartea mitropolitului Meșianu este prilej de jale adâncă obștească, afluența de lume românească va fi neașteptat de mare în ziua înmormântării.

Și-au anunțat sosirea la Sibiu multe personaje de înaltă situație din regat, iar biserica de acolo va trimite la înmormântare în chip oficios pe reprezentanții săi.

un tânăr, dar vechiu critic, constată într'un articol de presă, că: „răposatul era, ce-i dreptul, un mare artist, dar (între noi să rămâie vorba și Dumnezeu să-l ierte!) cam slăbuț naționalist!”

Sculptorii sunt într'o situație și mai favorabilă.

Să-mi fie însă iertat să deschid o mică paranteză. (În ce privește sculptura, părerile Ardeelenilor se deosebesc radical. Unii cred că sculptorul taie în piatră cu săcuricea, scoțând dintr'înșea pe Venus. Alții cred, că tot cu barda o lucră, dar nu în piatră, ci în lemn și pe urmă îl îmbracă cu un strat subțire de marmură topită la o temperatură înaltă.

Mai e alt rând de oameni, cari susțin teoria asta: sculptorul ia un bloc inform de bronz și-l călește bineșor la foc. După ce se înmoaie metalul, ia omul ciocanul în mâna dreaptă și trage-i la lovitură din dreapta și din stânga, până se face om ca d-ta, ca d. Petru Popovici, sau ca dr. Aurel Dobrescu, de-i seamănă leit, după cum i-ai văzut în busturile din „Luceafărul”.

— „Ciudat meșteșug! — elatină din cap zaraful brașovean Nae Scheianu — trebuie mână ușoară, da mai cu seamă ochi buni... altfel nu-i poți potrivi obrazu!”

Apropo!

Dom' Tănase Castravete, negustorul din Brașov li comunică deunăzile sculptorului Me-

drea, că are „ambeția” să-și eternizeze căpățina de berbec, în marmură de Paros.

— „...da' mai bine, hai după prânz la mine, să ne înțelegem în persoană” — face semeț 'nea Tănase.

Sculptorul se prezintă la ora fixată:

— Bună ziua, domnule Castravete!

— 'țam 'tale scultore!...

Ei, ...cu cât mă faci? — cască gura nerăbdător măslinarul.

— Foarte ieftin! Cinci sute de coroane, — răspunde modest artistul.

— Auz?

— Cin' sutte?!... — încrețește din frunte Tănase — și numa capu? 'nătate 'n târlă!... Atunci mai bine m'ac la fotografu'... li dau șase coroane și mă scoate 'n trei chipuri!”

Actorii și societatea teatrală din Ardeal.

Acest tip de artist este de-o recentă proveniență, fiind oarecum creațiunea fără de voie a „S. T. R.”

El datează de vr'o cincisprezece ani și nu de mult, Zaharie Bârsan era (în contra părerii domnului Nicolae Iorga) cel mai mare tragedian transilvănean.

De câțiva ani încoace, nemodesta mea persoană își pusese de gând să devie cel mai mare comedian al Ardealului inclusiv părțile mărginașe — și numai grație activității sistematice a numitei societăți, s'a zădărnicit acest plan,

tându-se dintr'odată aripile unui nobil avânt grcco-catolic.

Începând cu anul curent, alt june promițător, d. Nicolae Băilă (care a avut câteva serioase și lungi convorbiri estetice cu dnii dr. George Dobrin și dr. Nicolae Vecerdea) — este pe cale de-a deveni cel mai mare actor de dramă modernă al Românilor transilvăneni.

Foarte frumos! Dar păcat, că nu putem spune și cât va dura această fericită situațiune, cheia ei fiind secretul scump al „Societății pentru crearea unui fond”, din care cu timpul să fie posibilă — după cum se spune — înființarea teatrului național românesc din Transilvania și Ungaria.

Ajunși în sfârșit la această consecvență societate de propagandă artistică, fie-ne îngăduit a zăbovi câteva momente asupra însemnătății, pe care aceasta o are în sânul neamului nostru.

Ce e dreptul, domnul Vasile Stroescu ne dăduse odată sfatul să întrebuițăm banii ei, pentru ajutorarea sau susținerea școlilor populare lipsite de mijloace.

Cu toată stima ce o avem pentru părerea destul de motivată a marelui mecenat, credem totuș că ar fi o mare greșală și un neiertat păcat, să schimbăm menirea specială a acestui fond.

Să ne dăm numai seama!

Deși există abia de patruzeci și cinci de ani, acest fond a reușit să se urce la o cifră respectabilă, ce face onoare comitetelor Sale trecute

Neutralitatea României nu e sigură.

Tratative între guvernul român și opoziția acționistă.

Tratative între guvernul român și opoziția acționistă. — Redeschiderea parlamentului român. — Pentru o nouă eră politică română. — A. S. R. Principele Carol la T.-Severin. — În România se rechiziționează metalele. — D. N. Filipescu pe frontul rus. — D. Take Ionescu la d. Poklevski-Koziell, ministrul Rusiei.

Arad, 5 Februarie.

Ziarul rus „Russchiea Wiedomosti” scrie:

„Din toate țările balcanice numai România a rămas neutră în adevăratul înțeles al cuvântului. Neutralitatea ei nu este sigură. Ca și Italia, România era înainte de războiu aliata Austro-Ungariei. Ca și Italiei i s'a propus și ei cele mai largi compensații în dauna aliatei austro-ungare: Ardealul cu o populație numai de jumătate românească; câteva comitate din Ungaria propriu zisă, cu o populație ungară sau pe alocurea chiar slavă; în fine partea de sud a Bucovinei.

Și dacă România n'a intrat până acum în războiu în numele așa zisului ideal al „unității naționale”, aceasta n'a fost, bine înțeles, din cauza obligațiilor ei de altădată. Neutralitatea dă României posibilitatea de a vinde Germaniei produsele sale. Neutralitatea îi dă acum mari avantaje.

Cât privește anexările teritoriale, România se înțelege nu le va refuza. Inșă guvernul român vrea să lupte la sigur, pune prea mult timp și nu vrea să facă prea mari sacrificii.

Dacă evenimentele se vor desfășura în sensul ca să poată fi posibilă unirea tuturor Românilor din Ardeal și Bucovina într'un singur stat român, guvernul din București își va arunca spada în folosul aliaților, mai ales dacă i se va mai garanta și navigațiunea liberă prin Strâmțori (Dardanele). Dacă se va întrevădea însă un alt rezultat, România va sări cu aceeași bunăvoință în ajutorul fostei ei aliate.

Totul depinde de desfășurarea evenimentelor”.

Mai multe ziare bucureștene anunță, că conducătorii Federației Unioniste tratează de că-

și prezente, membrilor săi de toate categoriile și întregului popor românesc.

Încă puțină răbdare, vă rog!

În cel mult alți patruzeci și cinci de ani, avem cea mai îndreptățită nădejde, de a vedea făcându-se stindardul Thaliei românești.

Să trăiască!

Brașov, 1 Febr. 1914.

(Sfârșit.)

Oânduri.

Este un soi de filozofie foarte lătită, pe care mulți o mărturisesc în termeni clari, de care însă cei mai mulți, cari o au, nu-și dau seama. — o filozofie, care dă însemnătate aceluia, care nu o merită, care îndeamnă la muncă și în același timp înalță altare trândăviei, care se luptă pentru bine, dar vrea să existe și răul, o filozofie, care în sfârșit zice celui dintâi ea și celui din urmă dintre muritorii: „Pretine, rămâi așa cum ești, căci prin înțelepciunea sau răutatea ta — deopotrivă — poți și tu umărul la realizarea unui program divin, — pentru care sunt și eu, și tu, cutezanța și lasitatea, avântul și căderea, existența întregă!” — Multe din ideile noastre duc în cele din urmă la o astfel de înțelepciune dezastruoasă.

Lucian Blaga.

teva zile cu guvernul Brătianu în chestia politice externe a României.

Între conducătorii Federației s'au ivit unele divergențe de păreri, cari însă se speră, că vor fi aplanate. În ce privește politica opoziției d. Nicu Filipescu a făcut următoarele declarații unui redactor al ziarului „Universul”:

— Atât în ce privește politica externă, cât și raporturile ei cu guvernul, opoziția nu și-a schimbat atitudinea. În parlament vom adera numai la proiectele de absolută necesitate pentru țară în aceste clipe.

Mercuri parlamentul român și-a reluat debaterile. Camera a procedat întâi la verificarea mandatelor noilor deputați aleși. În Senat, a luat cuvântul senatorul Ilariu Isvoreanu, care a spus că a putut constata în cercul său electoral că populația e mulțumită cu vânzările de cereale încheiate de guvernul român. Spune că ar fi de dorit ca în politica externă a României să fie evitate patimile.

Senatorul Dobrescu, din Federația Unionistă, a cerut dela guvern să ia măsuri contra gazetei „Ziua”, fiindcă dă îndicovii creștine și păgubitoare intereselor statului român asupra armatei române, vorbind de lipsa de arme și munițiuni.

Ziarul „L'Indépendance Roumaine”, oficiul francez al guvernului român, anunță, că în zilele viitoare pe lângă alte proiecte de legi se va prezenta parlamentului român, un proiect de lege prin care se va cere un nou credit militar de 200 milioane lei.

Pentru o nouă eră în politica românească se pronunță ziarul „Naționalul” al fostului ministru de justiție d. Toma Stelian, într'un articol prim, din care extragem următoarele:

„Nu este destul să vrem o Românie mare, dar, trebuie să fie puternică și temută în afară, și aceasta nu se va întâmpla până ce, prin concursul tuturor, nu se va începe o eră nouă, îndreptând deprinderile rele în cari ne tăvălim de 50 ani. Altfel, fără o politică civilizată înăuntrul, și plină de demnitate în afară, ducem țara la prăpastie.

Să se rețină că străinii, azi, nu se mai tem nici de cele câteva sute de mii de baionete ce avem ascuțite gata, și ei ne pândesc după ce ne studiază de mult.

Să înceteze factorii rășnzători de a mai asculta de acele sibyle perfide, ce vor să aducă peste țară urgie și mizerie, căci, desnădejdea ar fi prea mare și răspunderea tardă iertare, dacă ne-am găsi, într'o bună dimineată, în situațiunea Polonezilor, cari au hârat de seamă prea târziu că: Cerul este prea sus și Franța este prea departe”.

Ni se anunță din București: A. S. R. principele Carol a fost Dumneacă la Turnu-Severin, unde a inspectat batalionul I de vânători, cantonat în satul Erghevița și Căminul cercetașilor din parcul „Tudor Vladimirescu”. Seara A. S. R. a asistat la cununia religioasă a sublocotenentului Const. Filitti cu dsoara Gica Ioanid. Cu trenul de 2 noaptea, A. S. R. s'a înapoiat la București.

Un ordin al ministerului de războiu român aduce la cunoștința generală că potrivit deciziunii ministerului de războiu No. 6 din 9 Ianuarie v. a. c. publicată în „Monitorul Oficial” din 10 Ianuarie v. a. c., toți proprietarii, comercianții, industriași, fabricanții, deținătorii, sub orice titlu, sau reprezentanții ori împuterniciții lor, din comunele rurale, sunt obligați să declare, în termen de 10 zile dela publicarea acestei decizii în „Monitorul Oficial” și afișarea ei la primării, metalele, materialele, accesoriile, instrumentele, produsele brute sau transformate, anume enumerate în deciziune. Declarațiunile se vor face pe hârtie simplă și

vor fi depuse, în capitală, la prefectura poliției, iar în restul țării la primării, cari vor libera declaranților dovezi de primirea declarațiilor. Acei cari nu vor face declarațiunile la cari sunt obligați, prin sus citata deciziune a ministerului de războiu, vor fi dați judecății și pedepsiți la o amendă dela 50.000 lei conform articolului 5 din legea rechizițiilor.

Ziarele bucureștene „Epoca” și „Journal de Balkans” anunță că d. Nicolae Filipescu, șeful opoziției acționiste, a fost invitat de statul major rus, să facă o vizită pe frontul rusec, dela Bucovina și Basarabia, ca să se convingă personal de bunele pozițiuni rusești și de moralul trupelor rusești. Pare că d. Filipescu a răspuns afirmativ la această invitațiune și va pleca în curând pe frontul rusec.

Se anunță din București: D. Take Ionescu a vizitat Marți pe ambasadorul Rusiei la București, d. Poklewski Koziell, cu care a avut o lungă constătuire.

Pentru orfelinatul românesc din Sibiu.

Câmpul de luptă, Ianuarie 1916.

Mult salutate dle redactori!

Vă rog a publica în prețuita toată „Românul” puținele rânduri, în cari descriu pe scurt serbarea Nașterii Domnului și Mântuitorului nostru Isus Christos pe frontul italian de către compania 3 a regimentului 8 de gloțiști din Lugoj (M. kir. lugosi V/8 néptölkegyalozászlóal) 3. század — Marinefeldpostamt Pola). Domniile ofițeri ai companiei Iuliu Liedentrost, Szalatzky Béla și Müller Miklós voind să facă bucurie companiei, care așa zicând se compune în trei părți și mai bine din Români, în Ajunul Crăciunului ne-au făcut un pom frumos care a fost împodobit cu tel și tel de daruri cumpărate de dă-lor. Seara la orele 7 întregul corp ofițeresc al batalionului împreună cu Mult On. domn preot militar Boca (din Bucovina), precum și preotul militar german s'au prezentat în mijlocul nostru. Domnul preot militar ținând în mână icoana sfintei nașteri a cântat tropariul. Noi în cor asemenea am cântat tropariul și condacul, apoi d. preot militar a ținut o vorbire lăudând armata noastră vitează, iar noi am cântat în cor imnul regal. Domnul comandant al companiei a vorbit foarte frumos lăudând iară purtarea și eroismul trupelor noastre, tot asemenea a făcut și preotul militar german. Noi am cântat în cor: Umblă maica după tiu. În urmă domnul sergent Dimitrie Stan a mulțumit corpului ofițeresc pentru onoarea ce au dat-o companiei prin prezența lor. A urmat împărțirea darurilor de către domniile ofițeri, apoi s'a dus fiecare la locul său fiind târziu noaptea.

În ziua de Crăciun am luat parte la sfânta liturgie săvârșită de către d. preot militar român, care a slujit și în limba slavă, fiind și slavi în părțile acestora.

A doua zi de Crăciun după amiază am cettit companiei „În numele lui Christos” din „Românul” despre orfelinatul românesc din Sibiu. Cu ochii plini de lacrimi am explicat celor de față articolul și am încasat suma de 131 cor. 30 fleri. Dacă s'ar face tot așa în toate regimentele românești, ar fi o bucurie și mângălere nu numai pentru orfanii români, ci și pentru lubiiții noștri fruntași cari s'ar bucura văzând că sfaturile lor nu numai le auzim, ci le și împlinim. Au contribuit pentru mărețul scop următorii:

Petru Sievici (Dubesți) 5 cor., Martin Blajita (Reșița) 5 cor., George Sirboane (Cacova) 2 cor., Ioan Iovici (Budint) 2 cor., Nicolae Dragoescu (Ictar) 2 cor., Vasile Jaba (Reșița) 2 cor., Ioan Berlovan (Parța) 2 cor., Vichente Farchescu (Moșnița) 3 cor., Vichente Cusma (Moșnița) 3 cor., Ștefan Moisă (Belint) 2 cor., Dimitrie Stan (Lugoj) 2 cor., Silviu Ploscariu (Sdioara) 1 cor., Ilie Muntean (Ruszkabánya) 1 cor., Avram Lungu (Maldan) 1 cor., Martin Orășan (Zorlenți mari) 1 cor., Ioan Lalescu (Babșa) 1 cor., Pavel Cocos (Cacova) 1 cor., Vasile Popa (Sdioara) 1 cor., Danilă Popa (Sdioara) 1 cor., Iacob Frant (Terova) 1 cor., Pavel Frant (Terova) 1 cor., Ioan Mustacilă (Terova) 1 cor., Mihal Meda (Terova) 1 cor., Petru Ban (Săceni) 1 cor., Vichentie Crista (Căpolnaș) 1 cor., Vasile Luminos (Fădimac) 1 cor., Ianoș Gitera (Oravița) 1 cor., George Isac (Medves) 2 cor., Ioan Iancu (Bruznic) 1 cor., Petru Zdrinia (Carasova) 1 cor., Ștefan Draghicescu (Cacova) 1 cor., George Moșorca (Oravița) 1 cor., Varga János (Törökszákos) 1 cor., Iordan Cărdu (Dovleni) 1 cor., Ioan Cotărlă (Oravița) 1 cor., Pavel Păun (Tăr-

va) 1 cor., George Sirbu (Fădimac) 1 cor., Ioan Miclița (Târnova) 1 cor., Ioan Iacobescu (Cliclova) 1 cor., George Vicol (K. Viszág) 2 cor., Trăilă Molin (Protic) 1 cor., George Rista (Izvin) 1 cor., Nicolae Stariu (Nagyszilás) 1 cor., Adam Moisa (Ilădia) 1 cor., Nicolae Peica (Docleni) 1 cor., Antoniu Florea (Sălbăgel) 1 cor., Pavel Filipescu (Capolnaș) 1 cor., Gosta Gârda (Budini) 1 cor., Ioan Ticheriu (Zorlențu mare) 1 cor., Chirilă Orza (R. Pojajena) 20 fil., Pavel Iancu (Lugoj) 1 cor., Todor Ivașcu (Vrani) 1 cor., Constantin Muntean (Văling) 1 cor., George Oțan (Cacova) 1 cor., Martin Micu (Cacova) 20 fil., Ilic Anca (Selva) 1 cor., Ioan Laichici (Târgoviște) 1 cor., Aron Blănișescu (Lalașin) 1 cor., Ioachim Miliscu (Căprioara) 1 cor., Pavel Anton (Sălbăgel) 2 cor., Dimitrie Șandru (Mihald) 1 cor., Ioan Rușeț (Teregova) 1 cor., Todor Raduța (Ilădia) 1 cor., Petru Vuia (Izvin) 2 cor., Dimitrie Vuia (Izvin) 2 cor., Trăilă Crăclun (Izvin) 2 cor., Adam Radomir (Ilădia) 1 cor., Dragoiu Ulita (T. M.) 1 cor., 20 fil., David Filip (Zorlențu mare) 1 cor., Marcu Covaci (Izvin) 2 cor., Ioan Stan (Maciova) 1 cor., Ioan Cralovician (Șuștra) 1 cor., Ioan Tismonar (Văling) 1 cor., Ioan Lațcu (Cacova) 2 cor., Iosif Tică (Iordă) 1 cor., Nicolae Păușan (Rusova nouă) 2 cor., Traian Franț (Terova) 1 cor., Iosif Suba (Jabăr) 1 cor., Bogdan Bogdan (Araneag) 1 cor., Ioan Ionescu (Balta) 1 cor., Antoniu Palci (Berzasca) 3 cor., Antoniu Palci și soții (Berzasca) 4 cor., Trifu Ardelean (Bruznic) 1 fil., Pavel Stei (Bruznic) 40 fil., Ioan Davidescu (Săioara) 2 cor., Eisenstädter Albert (Bericza) 1 cor., Ioan Aurariu (Cireș) 1 cor., Ilie Medru (Oravița) 60 fil., Rozenberg Lajos (Belint) 20 fil. și Alexandru Stăniță (Sarafola) 20 fil.

Suma totală: 121 cor., 30 fil.

Cu stimă: Petru Stevič, inv. în Dubești, de prezent pe câmpul de luptă.

Eroilor noștri de pe frontul italian le transmitem salutul și mulțumita noastră. Pilda lor înălțătoare, credem, va fi urmată de toți ostașii români și de toți frații lor de acasă. Puteți dar, scumpulor, să vă luptați fără grijă, căci deasupra dulcilor voștri copilași își întinde brațele sale ocrotitoare nașunea română.

Un început de revoluție în Portugalia.

Atentat împotriva ministrului de justiție. — Revoita la proporții îngrijitoare.

Arad, 5 Februarie.

„Agenția Havas” anunță din Madrid:

Călători sosiți din Lisabona aduc știrea unui atentat de revolver în contra ministrului de justiție. Ministrul s'a apărut și el prin împușcături de revolver. În palatul Bellem s'a scut foc. Mai multe bombe au explodat. Poliția a ținut perchiziție în diferite părți ale orașului și a găsit numeroase arme, bombe și dinamită.

Cu ocazia tulburărilor din urmă 17 soldați au fost grav răniți.

Ziarul spaniol „Imparcial” primește știrea din Lisabona că revolta populației ia proporții tot mai îngrijitoare. În strada Tabac o bombă omorât un sergent maior și doi gardiști republicani. Revoluționarii au fost imprăștiati cu împușcături de revolver. În diferite cartiere ale orașului mai multe bombe au făcut explozie. Autoritățile au luat toate măsurile de apărare. Palatul guvernului este păzit de miliție. Reclamele sindicatelor muncitoare sunt păzite de pompieri. Revoluționarii vor să provoace greva generală. Comunicația centrală a drumurilor de fier a fost întreruptă. Indivizii deșinți sunt internati pe vasele de războiu.

Tulburările și-au luat începutul cu forță mare în orașele Setubal, San Pedro, Porto, Redondo și Montemor. Primarii acestor orașe au fost maltratați și omorâți. În Aguarantes, Folgoso și alte localități, revoluționarii au năvălit în magazinele proprietarilor agricoli și au jefuit cerealele. În toate orașele răscolite s'au trimis trupe armate.

Aniversarea Principatelor-Unite

Arad, 5 Februarie.

Mâine, 24 Ianuarie v., se va serbători la București unirea Principatelor românești. *Societatea ortodoxă națională a femeilor române și Tinerimea română* au luat inițiativa acestei serbări, care va avea un bogat program, căci o seamă dintre cei mai distinși reprezentanți ai artei și culturii românești își vor da concursul.

Ziua de 24 Ianuarie este una dintre marile zile istorice, a căror amintire trebuie să stăruie neconținut în mintea oamenilor. Este ziua când s'a pus capăt politicii separatiste ce o făceau cele două principate românești, s'au curmat vrășmășiile dintre Moldoveni și Munteni, ambele principate au constituit începând cu acea zi un singur organism politic luând un nume definitiv: *România*, care însă până la făurirea coroanei de oțel la Plevna a continuat să aibă încă o umbră de dependență externă față de Poartă.

Voevozii români au fost aproape fără excepție în deplina cunoștință a drepturilor autonome ale țării române. Dealtfel politica sultanilor n'a tins niciodată la înăbușirea naționalității române, la incorporarea Moldovei și Valahiei la posesiunile imperiului otoman. Cele două principate au servit drept straje pentru imperiu peste Dunăre, așa că elementul românesc de sub ocrotirea otomană s'a bucurat în toată bunăvremea de independență interioară.

Când la 15 August 1865 se născu răscoala din București și Poarta s'a plâns că răscoala s'ar fi făcut cu știrea lui Vodă care n'a avut puterea să țină ordinea publică, deci voia să o sufocă, în puterea tratatului de Paris și Convenției, prin intervenție otomană, Alexandru Vodă Cuza luă o atitudine foarte energică într'o scrisoare către marele vizir. El amintește în acea scrisoare de politica tradițională a Divanului, scrie despre sine că este „Domn care înțelege ca România să se bucure deplin de drepturile de autonomie și independență interioară, dobândite țării din vechime (ab antiquo)”, că el este în stare să mențină oricând ordinea publică, fără o intervenție a Porții și promite că „pururea mă voi povățui, în actele mele, numai de interesele țării mele”, „pătruns de îndatoririle mele și ca Principe și ca Român”...

Serbătorirea zilei când o minte așa de luminată ca a lui Alexandru-Vodă Cuza a ajuns să se îngrijească de destinele Principatelor-Unite, *României*, este isvor de întărire, de înălțare sufletească, prilejul cel mai bun de frățescă înțelegere, unire, de înlăturare a patimilor, ambițiilor deșarte, de concentrare sufletească în jurul aceluiași probleme mari de stat ale României.

Astăzi primim următorul aviz al *Societății ortodoxe naționale a femeilor române* și al societății *Tinerimea artistică*:

Onorate Domn,

Evenimentele mari ale neamului nu se sărbătoresc în izolare. În cerc restrâns sărbătorirea lor nu are înălțimea aceea, ce dă aripi sufletului și-l face să planeze în sfere, ce apropie pe omul muritor de țărnul nemuririi.

Nu mai când poporul întreg se unește ca să sărbătorească zilele mari, numai atunci el merge înaintea unor evenimente, pe cari cu ajutorul lui Dumnezeu, el însuș are să le creieze.

De aceea, anul acesta, Soc. Tinerimea Română și Soc. Ortodoxă Națională a Femeilor Române, și-au dat

mâna spre a sărbători cea mai mândră și înălțătoare sărbătoare „ziua Unirii”.

La această festivitate dorim să ia parte toți cei chemați să făurească viitorul neamului: clerul, armata, corpul didactic.

Reprezentanții tineretului de azi, — speranța de mâine — prin delegații tuturor școalelor secundare, studenții și țările surori cu sufletul, vor fi în ziua de 24 Ianuarie laolaltă, spre a-și putea spune și ei cuvântul lor.

Speranțele noastre, cari au cuprins tot mai adânc viața din sufletul nostru și s'au infiripat tot mai mult, ca o mișune dumnezească, din vloga nestirbită a neamului românesc, ne spune lămurit că „Viitor de aur țara noastră are”.

Veniți dar cu toții la sărbătorirea mândră a Unirii ca să pregătim sufletele, să oțelim puterile și să ascuțim miștile spre a putea întâmpina cu vrednicie ceasul ce va veni.

În dimineața zilei de 24 Ianuarie, orele 10 a. m. va fi un Te-Deum oficiat la Sf. Mitropolie.

La orele 10 jum. a. m., în sala cea mare a Ateneului va fi serbarea, conform programului alăturat, și din care se vede că cei mai distinși reprezentanți ai culturii și artei românești vor da concursul.

Cu distinsă stimă: *Anastasia Gr. Filipescu*, președintă. *Nicolae S. Dumitrescu*, președinte.

NB. — Membrii Soc. Ortodoxe și al Soc. Tinerimea Română vor purta în această zi, cocarda tricolorul național.

Programul ce se va executa în palatul *Ateneului* Duminecă în 24 Ianuarie 1916 ora 10 jum. a. m., de către Societatea ortodoxă națională a femeilor române și societatea *Tinerimea Română* este următorul:

La ora 10 Te-Deum oficiat la Mitropolie. La ora 10 jum. la Ateneu festival cu punctele:

1. Corul secției normale a Azilului „Elena Doamna” va intona imnuri patriotice.
2. Conferința dlui N. Iorga.
3. *Dna Elena Cornescu* va cânta doine și cântece românești.
4. *D. S. Barotzi* va executa la vioară: *Havanais de Saint-Saens* și *Sicilienne de Francoeur-Kreisler*.
5. *Dșocra Marioara Ventura* va recita versuri.
6. *D. Istrate* va cânta: *Ce te legeni codrule*.
7. *D. C. Notara* dela Teatrul Național va recita versuri.
8. *D. P. Elinescu* profesor la Conservator va executa la flaut compoziția sa: „Amintiri de peste Olt”.
9. Corul secției normale „Elena Doamna” va executa diferite cântece românești.
10. *D. D. Dimitriu*, profesor la Conservator, va acompania la pian.
11. Hora Unirii executată de cor și jucată de elevi.

Lupte îngrozitoare în Bucovina

— Iadul dela Toporăuți—Rarancea. —

Arad, 5 Februarie.

Ziarul german „Berl. Tagblatt” primește următoarea corespondență dela U. E. Lennhoff, trimisul special al acestui ziar, pe frontul bucovinean:

Pe unul din sectoarele liniei de toc dela Toporăuți—Rarancea, în care s'a distins cu atâta stăruință reg. 40 de honvezi, am fost de față azi la vehementele operațiuni artileristice. Din punctul nostru de observație, ni se deslășura un larg teritor pe care s'au înclns crâncenele lupte ale săptămânilor din urmă. Ni se prezintă întreg ținutul dela munții albaștrii românești până la Nistru. La poalele muntelui nostru se zăresc căsuțele din vale ale Toporăuțului și Rarancei. Lângă Toporăuț, o fermă pustie, doar ruinele i-au mai rămas.

Spre ost domină două lanțuri de culmi: cea de 298 și 258 înălțime, cari au dat centrul bătăliilor crâncene de iarnă. În desul lor, o linie întinsecată lungită în depărtare, sunt pozițiile rusești. În depărtare, lucrește în zarea hotarului basarabean, cupola bisericii din Răchitua. Atmosfera e încărcată de șuerături, explozii, canoade, nouri produși de șrapnel și explozile albastre și negre ale granatelor. Dacă nourișii șrapnelor sunt de un galben murdar, se știe că a fost un șrapnel originar japonez.

Dacă privim din apropiere acest sector, întipărit în cunoștința publică de frontul dela Toporăuți și Rarancea, pe care Rușii și-au încercat noule invazii de iarnă zădărnice pe rând, trebuie să rămâm nedumerit de încredințarea acestui drum pe care Rușii vor să ajungă la Cernăuți. Abia după scurtă vreme ne putem convinge, că realitatea ne înfățișează minlatura celor redată în harte.

Nici un alt atac de masă rusesc n'a fost nevoit să se mărginească la un sector atât de strâmt închis. Despre intențiunile foarte categorice și sigure cu care dușmanul a vrut spargerea frontului nostru de aici, dovedește faptul că și-au concentrat atacurile pe acest sector relativ scurt. În permanență își concentrau masele de oameni și cantitățile enorme de muniții cu care împușcau fără preget obstacolele și tranșeele noastre. Generalul Ivanov socotea că la urmă se va clătina acest vârf expus, și se va prăbuși rezistența noastră.

De jur împrejur pământul este săpat de granate, pe întinse teritoare ni se întârșează fantasticele cratere de granate. Forța rezistentă, armata ungară: honvezi, glogași, de toate naționalitățile, trupe unite, cari cu trupul lor apără drumul ce duce la Cernăuți, și cu toate că tranșeele sunt pustite de obuzele dușmane, vitejii, ei nu se îndoale un moment. Focurile necontente rusești, după mărturiile soldaților cari au luptat pe ambele fronturi, au fost mult mai furioase de cât cele ale Italianilor dela Isonzo. Zădărnice sunt atacurile lor. Al noștri rezistă cu vitejie.

Scump au plătit Rușii acest sector strâmt, cimitirul pierderilor lor enorme. Cele două zile din urmă, Carl au fost cele mai crâncene din câte s'au dat, după o socoteală autentică, douăzeci mii Ruși au rămas morți pe

câmpul de luptă. În bătăliile acestor două zile au dat ajutor două corpuri de elită rusești aduse expres, compuse din tînștași și soldați de linie.

Ca un vârtej s'au năpusit asupra tranșeele noastre, zdrobindu-se ca un val aruncat cu furie la mal. Artileria rusească care a împușcat de 60—80 mii de ori pe 24 ore, după asaltul infanteriei rusești a năpădit trupele noastre cu intensitatea focurilor. Un zid puternic de foc și oțel s'a alcătuit în dosul liniei noastre pentru ca să zădărnicească apropierea rezervelor, cari însă se strecuraseră prin focurile celor mai primejdive puncte, dând asalt crâncen asupra dușmanului care năvălise în linia dințai a pozițiilor noastre. S'a încins apoi luptă desperată de mână fără pereche pe frontul acesta.

Rușii au năvălit cu cușite și granate de mână în tranșeele noastre, reținuți fiind însă de eroii reg. 30 de honvezi. Ceasuri dearândul a urmat bătălia sângeroasă, se sfâșia om pe om. Batalioanele rusești rezervate pentru ajutorare au fost impledecate și oprite pe loc de către artileria noastră. Prisonierii ruși mărturisesc că aceste rezerve ale lor au fost pustite de obuzele noastre. Către seară, tranșeele ne erau eliberate de inamic și am reușit să respingem toate atacurile fără seamă de cumplite.

A început ofensiva contra Salonicului?

Părerăa pressei din România: Germania a terminat planul ei balcanic. — Cine va rezolvi mai departe problemele balcanice? — Germania pregătește o lovitură cu urmări extraordinare. — Aliații nu vor rămâne la Corfu. — Bulgarii atacă trupele Ententei.

Arad, 5 Februarie.

Ziarul „Seara” din București publică un articol prim despre acțiunea balcanică a puterilor centrale în care spune între altele:

„Cu cât trece vremea, cu atât se observă că Germanii proprii ziși și Austro-Ungarii, urmăresc în Balcani realizarea unui plan strategic cu deosebire nou, care nu e în legătură prea mult cu chestiunea Salonicului. Acest din urmă punct cu toate întăririle lui recente, e situat prea departe de linia de comunicație Berlin-Constantinopol, și nu prezintă pentru ea nici o amenințare serioasă și imediată. Dacă cucerirea Serbiei, trecerea interiorului Balcanilor într'un front neîntrerupt (Bulgaria-Adriatică) și cuprinderea Muntenegrului, au fost terminate cu atât succes, aceasta nu înseamnă deloc că dușmanii puterilor centrale, retrași de aci în Grecia și Albania, trebuiesc urmăriți numai decât și bătuti tocmai la Salonic și Durazzo.

Aruncarea Anglo-Francezilor în Marea Egee interesează mai mult pe Bulgari și Turci, decât pe A.-Ungari-Germani, cari ar putea (nu vedem vre-o necesitate serioasă) să susțină armatele turco-bulgare contra Salonicului trimițându-le un corp expediționar în ajutor. Austro-Ungaria după ce a cuprins Muntenegrul se isbește de Albania, unde creează un nou front de luptă austro-ungar-italian: aci e tot interesul pentru Austro-Ungari, aci vor disputa ei definitiv Italiei, dominațiunea asupra Mării Adriatice. Însă nu vedem de loc ca Germanii să aibă ve-un interes suprem în doborîrea grăbită a forțelor anglo-franceze concentrate la Salonic...

Unirea Greciei cu blocul central nu poate avea mare preț pentru aceasta din urmă, dat fiind situațiunea Greciei, care e prea expusă atacurilor și bombardărilor dinspre mare. Situația acestei țări e în tot cazul de neînviat: chiar unindu-se cu blocul central și riscând ca toate orașele mai mari situate pe țărmul Peloponezului și Eladei să fie distruse, forțele militare grecești n'au unde lupta cu Anglo-Franco-Italianii, decât doar la Salonic și în Albania. Credem că după ce a oscilat atâta timp între Sicilia și Caribda, Elinul nostru va neglija bombardarea coastelor Atenei, dar va da și el lovitură de grație aliaților la Salonic, iar după aceea va contribui la isgonirea Italianilor din Albania.

Dar asemenea acțiuni grecești nu au pentru Germani decât o însemnătate secundară, și în tot cazul n'ar merita ca Germania să detașeze o armată considerabilă de pe fronturile sale din Europa pentru a o aduce la Salonic... A poseda acest punct învilitor e altceva decât acum.

Toate acestea ne fac să credem că sgomotul în jurul expedițiunii asupra Salonicului e făcut înzadar. Ni se pare că Germania a terminat cu planul ei în Balcani și de acum înainte va lăsa Turciei, Bulgariei, Austro-Ungariei, și eventual Greciei, sarcina de a rezolvi mai departe problemele balcanice. Iar Germania își va căuta de treabă în centrul Europei. Aci — nu știm unde anume — ea pregătește o lovitură cu urmări extraordinare...

Iată comunicatul textual dat pressei grecești de către miniștrii Quadruplei, imediat după ocuparea insulei Corfu:

— „Debarcarea la Corfu a detașamentelor aliate n'are nici o importanță deosebită. Ea a fost impusă de considerațiuni de ordin militar și de necesitatea de a asigura transportul repede și fără primejdie a trupelor sârbești cari se găsesc pe teritoriul albanez, pe un punct care constituie un adăpost sigur.

Quadrupla este sigură că Grecia nu va voi să se opună transportului aliaților ei. Sârbi, cari vor fi astfel salvați de foame. Rămânerea aliaților în Corfu va fi dealtfel de scurtă durată. Legațiunile puterilor aliate declară cu acest prilej că nu este vorba de o ocupare a insulei. Toate garanțiile necesare au fost date guvernului grec în privința integrității teritoriului regatului, atât în urma debarcării în insula Corfu, cât și de acele cari au fost făcute pe alte puncte ale Greciei.”

Se telegrafiază din Salonic: Se anunță din sursă competentă, că Bulgarii au atacat ieri un detașament din trupele Ententei, cari făceau serviciu de trecunoaștere în ținutul unde se întâlnesc granițele grecești, sârbești și bulgare. Se spune, că Bulgarii ar fi fost respinși. De altfel n'au sosit până acum amănunte în ce privește rezultatul acestui atac.

Ziarul italian „Corriere della Sera” anunță că mareșalul Mackensen se află la Monastir (Bitolia) și că puterile centrale și aliații lor vor începe foarte curând ofensiva în contra Salonicului.

Comunicate oficiale despre mersul războiului.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 4 Februarie. — Se comunică dela cartierul general:

Pe frontul rus: O diviziune austro-ungară de avioane a aruncat bombe asupra stațiilor de telegraf rusești din Sumsk la est de Cremieniț. Multe edificii sunt incendiate. Alte evenimente importante nu sunt comunicate.

Pe frontul italian: Luptele artileristice de pe frontul dela malul mării, și-au menținut violența. Linii combatante dușmane din Tirol și Karintia au fost înfrânte de canonadele noastre bine chibzuite. În urma ultimelor încercări de acțiune ale trupelor noastre dela capul podului dela Tolmein, Italianii s'au retras pe coastele vestice dela drumul Ciginjelo.

Pe frontul sudestic: Armata noastră din nordul Albaniei a ocupat Kruja. Trupele noastre avansate au ajuns la râul Ism. Situația din Muntenegru continuă să fie liniștită.

Berlin, 4 Februarie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul occidental: O nouă explozie engleză năvălește un crater explosiv ocupat de noi la nord-vest dela Hulluck. La Neuville și Loos s'au dat vehemente lupte de granate de mână. Artileria dușmană a dezvoltat vie activitate în diferitele puncte a liniei de războiu și în deosebi în Argonne. La vest de Marbais un biplan francez de războiu al cărui conducător s'arătăiește, a ajuns teafăr în stăpânirea noastră.

Pe frontul oriental: Evenimente de importanță mare sunt comunicate.

Pe frontul din Balcani: În valea Vandarului, la sud dela frontiera greacă și în portul din Salonic, aviatorii noștri au remarcat incendii de mare estensiune.

Evenimente marine: O baterie a noastră de crucișătoare în ziua de 3 Februarie prin împușcături violente a produs însemnate stricăciuni pe malul ostiei italiane, în gările dela Ortona și San Vito, în multe stabilimente și fabrici și-a deteriorat podul peste râul Ariello spre nord dela Ortona. După bombardările dela San Vito am remarcat mari incendii. Cruciaștoarele s'au reîntors fără nici o piedecă.

Berlin. — La 31 Ianuarie și 1 Februarie un submarin german a scufundat la gura Tamisiei un vapor englez de observare, un vapor de pescuit belgian și alte 3 vapoare engleze cari toate serveau spre scopuri de observare. Hidroplanul L. 19. nu s'a mai întors de la sborul de observare. Încercările de descoperire a rămas fără rezultat. Agenția Reuter anunță că la 1 Februarie vaporul englez „King Stephan” în drum spre Grimsby a zărit hidroplanul care se sbătea în valurile mării Nordice. Gondola și parte însemnată de aparat erau sub apă. Personalul se ținea în partea aparatului care plutea la suprafața apei. Vaporul englez de pescari le-a refuzat ajutoarele de salvare pe motiv că vaporul lor este prea slab pentru a salva persoane și a preferat să se reîntoarcă la Grimsby.

IN ATENȚIUNEA INSTITUTELOR DE CREDIT ȘI ECONOMII. Din cauză că mărul personalului nostru tehnic — în urma înrolării la armată — s'a redus în mod foarte simțitor, rugăm institutele de credit și economii să binevoiască a trimite bilanțurile lor spre publicare în ziar cu cel puțin 4—5 zile înainte de termen, deoarece îndată după primirea lor nu le vom putea publica.

Pentru tipărirea rapoartelor anuale acest menea se cere un timp de cel puțin 16 zile.

— Tipografia „Concordia” societate pe acți

Războiul european.

Revoluția în China.

Lyon. — După știri sosite din Mukden, răsculații din Mongolia au ocupat orașul Kosi-Hon-Ting, din provincia Chan-Si. De altă parte, se comunică din Peking, că situația e foarte gravă în nordul provinciei Chan-Si. Mai multe mii de răsculați s'au apropiat și au devastat satul Saratsi și împrejurimile pe o întindere de 10 mii de lângă Koned-Vanoing. Apoi, îndreptându-se spre mlază-zi au ocolit trupele guvernamentale și s'au apropiat de Pinsalsien, la o depărtare de 80 mii de Tatoungiu, mergând împotriva acestui oraș. Se crede la Shemyen-Si, că prințul Lu și alții se'i manciurieni și mongoli ajută pe sub ascuns pe răsvrațiți. Guvernul se silește din răspuțeri să pună capăt mișcării.

Păcatele balcanice ale Rusiei.

Roma. — „Giornale d'Italia” atacă pe Rusia în mod vehement. Ziarul impută Rusiei că prin lipsa sa de energie a părăsit pe statele balcanice, așa că poartă vina principală pentru dezastrul balcanic. Nu se poate lua statelor mici în nume de rău, continuă ziarul, că au părăsit Quadrupla. Italia a fost singura putere a Quadruplei, care a văzut apropiindu-se dezastrul. Dar nimeni n'a voit să-i urmeze sfaturile.

Forțele austro-ungare-germane pe frontul rus.

București. — Corespondentul din Petrograd al ziarului „Le Temps” telegrafiază următoarele marilor cotidian francez:

După informațiunile pe cari le-am cules din sursă oficioasă, dispoziția trupelor austro-ungare-germane pe frontul rus este acum următoarea:

Aripa stângă-dreaptă este constituită din a 6-a armată austro-ungară a generalului Pflanzer-Baltin. Armata germană a lui Bothmer operează pe Sturul de mijloc, în Galizia. Mai la nord sunt așezate armata austro-ungară a lui Böhm-Ermoli, care ține regiunea Lembergului, a doua armată comandată de Puhallo și care operează în regiunea meridională a Polesiei, a 4-a armată, sub ordinea arhiducelui Iosif Ferdinand ocupă linia Dubno-Rovno.

Mai la nord, adică dela Rovno la Pripiet, se află armata germană a lui Linsingen. La nord de Pripiet, în fața regiunilor centrale și septentrionale ale Polesiei, se află trupele germane comandate de generalul Woysch.

În sfârșit, grupa mareșalului Hindenburg este așezată pe Niemen-ul de sus și Dvina pe țărmul Balticeii.

Comandamentul forțelor inamice este repartizat astfel: primul grup este pus sub ordinea mareșalului Hindenburg; principele Luitpold de Bavaria comandă trupele de pe Niemen-ul mijlociu și din Pripiet; generalul Linsingen conduce operațiunile dela Pripiet la litva și frontiera românească.

Se crede că mareșalul Mackensen conduce provizoriu operațiunile austro-ungare-germane la sud de Pripiet; cartierul lui general este la Zudca la 7 klm. la nord de Cernăuți. În cercurile militare din Petrograd se crede că totalul forțelor austro-ungare-germane se ridică la 129 divizii de infanterie și 23 divizii de cavalerie, cu o proporție corespunzătoare de artilerie și arme speciale.

Discursul dlui R. Poincaré.

Paris. — La o serbare militară organizată de ziarul „Le Journal” în onoarea soldaților decorați cu crucea de războiu, în prezența ofițerilor și parlamentarilor, d. R. Poincaré, președintele Republicii, a ținut un lung discurs, în care, după ce a relevat unitatea și virtutea întregii națiuni franceze, înclinarea războinică și brutalitatea Germanilor, — a spus următoarele:

— Franța nu voiește să devină o victimă a Germaniei. Ea nu voiește să fie silită la o vasalitate desonorantă, ci voiește nu numai să-și păstreze suveranitatea ei politică, ci și independența ei economică, morala și spirituală; Franța vrea să-și păstreze intangibilitatea culturalei, spiritului și moravurilor ei.

Dacă riscul războiului pentru Franța e teribil, nu mai puțin există aceasta și pentru aliații Franței, cari deasemenea nu vor să devină prada lacomiei germane.

Nici neutralii nu trebuie să rămână absolut

indiferenți față de acest conflict, dacă ei au deplină conștiință a intereselor lor durabile. Și ei trebuie să-și teamă totul de invadatorii sperjuri, cari consideră tratatele internaționale ca simple petece de hârtie și au o plăcere nimicind popoarele mici”.

Vorbind despre scopul războiului, d. Poincaré, terminându-și vorbirea, a spus:

— Cu totii vrem ca pacea să asigure țării noastre libertatea, activitatea și bunăstarea, iar pentru ca să ne vedem realizate toate aspirațiunile noastre, e necesar, ca pacea, care va împune inamicilor noștri învinși condițiunile stipulate de noi, să ne redea toate provinciile, pe cari ni le-a răpit forța brutală, pentru ca pacea să reintegreze Franța sfârticată în bucăți și să ne ofere garanții serioase contra nebuniei războinice a Germaniei imperiaiste”.

Preparativele Rusilor la frontiera Basarabiei.

București. — Rușii construiesc în Ismail o fabrică de granate. La gura canalului Kilia, aproape de uzinele de muniție rusești în față cu comuna românească Patlangea Rușii au montat un vapor pentru lansarea de torpile. Călătorii sosiți din Ismail spun că acolo au sosit alaltăieri și ieri din Odessa două regimente de cavalerie. După cum anunță ziarele din Basarabia scumpetea a luat acolo proporții uriașe. În urma concentrării de trupe prețul unor alimente s'a urcat înzecit. Mai mulți negustori cari au făcut mari câștiguri prin uzură cu articole alimentare au fost deținuți și deportați în Siberia.

Francezii așteaptă ofensiva germană.

Zürich. — Se anunță din Milano: Criticii militari francezi — după cum anunță o telegramă publicată de „Corriere della Sera” — conclud din activitatea războinică, carea reinviat pe frontul occidental, că se pregătește o ofensivă germană generală. Dușmanul probabil se gândește ca prin nouile lupte să găsească părțile mai sensibile ale frontului, ca apoi împotriva punctelor mai slab apărate să înceapă o mare ofensivă generală. Succesele mai recente ale Germanilor n'au nici o importanță, dar merită a li se da atenție, deoarece dușmanul își reînnoiește mereu atacurile.

Retragerea din Albania.

Berna. — Debats anunță: Retragerea trupelor sârbești, cari au rămas în Albania, se face acum mai grăbit, deoarece vremea se îmbunătățește, iar Englezii au construit poduri peste mai multe râuri. În ost, unde se găsește trupe bulgare situația e neschimbată. Un pluton se găsește în Dibra, iar o brigadă de rezervă staționează în Struga, la nord de lacurile Ochrida.

Conflictul chino-japonez.

Petrograd. — Conflictul chino-japonez amenință a lua iarăș o atitudine acută. Guvernul japonez a remis ministrului Chinei din Tokio o notă, în care ridică pretențiuni de neîmplinit. Guvernul japonez cere de pildă ca guvernul chinez să primească lângă sine consilieri japonezi în chestii financiare, militare și politice. Guvernul japonez mai dorește să cumpere teritorii în China, unde să clădească spitale, biserici, școli și un arsenal, iar China să nu poată încheia cu statele străine contracte fără învoirea Japoniei. Japoniei să-i dea dreptul să construiască noi căi ferate în China și alte numeroase pretențiuni mai cuprinde nota japoneză, prin cari nu urmărește alt scop decât subjugarea deplină a Chinei.

Un interview cu generalissimul bulgar. — Generalissimul Jekoff despre raporturile cu România.

Sofia. — Generalissimul Jekoff fiind interviewat a declarat următoarele:

Bulgaria a fost silită să lucreze cu hotărâre și a trebuit să aleagă momentul oportun pentru realizarea planurilor ei naționale. Ea n'a întins niciodată mâna spre teritorii străine. Norocul războiului ne-a favorizat și nici chiar cel mai mare optimism n'ar fi putut prevedea marile noastre succese. În puține zile a fost pregătită marea epocă a Bulgariei. Putem spune doar astăzi că noi am început războiul nostru cu o puternică dosă de neîncredere în propriile noastre forțe și au trebuit să vie marile evenimente ca să ne întărească credința prin

succese. Astfel, situația noastră de acum este incomparabilă cu cea dinainte. Poporul bulgar este azi mulțumit; el și-a salvat onoarea și a dovedit în fața lumii întregi puterea de viață neîngrădită. Anul acesta ne dă puțința de a păstra ceea ce am cucerit și o nouă eră de prosperitate ne va da posibilitatea să ne dezvoltăm ca un factor puternic.

Sunt convins că cu Grecia și România vom realiza o desăvârșită înțelegere și că în comun acord cu aceste state vom putea da cu toată puterea Peninsulei balcanice o epocă de liniște și pace.

Ca să grăbim sfârșitul războiului este nevoie ca fiecare cetățean să-și facă datoria, căci mal este mult de făcut. Sunt adânc convins că împreună cu aliații noștri ne vom realiza planurile și vom conduce la triumf armatele noastre.

Capitularea Muntenegrului.

Interviewul baronului Fasciotti.

Arad, 5 Februarie.

Nici un punct din teatrul mondial al războiului nu are darul ca Muntenegrul de a-și vedea importanța exagerată sau redusă la nimic, după unghiul vizual sub care fiecă parte îl consideră. Înainte de căderea Lovcenului, Muntenegrul era pentru aliați, în chiar inima Balcanilor, un centru de rezistență pe devotamentul căruia frații slavi puteau întemeia toate speranțele și puteau avea toată încrederea. După Lovcen însă și după capitularea Muntenegrului, pentru aceiași aliați, el nu mai reprezintă decât un grăunte, care nu a avut niciodată vre-un preț!

Ministrul Italiei în București a acordat un interview ziarului *Universul* și afirmațiunile acestui diplomat ilustrează, în mod plastic, variațiunile acestea de aprecieri asupra micului regat al lui Nichita.

— D-v. doriți să aflați consecințele pe cari le va avea capitularea Muntenegrului. Răspunsul meu este acesta: *nil*. Această capitulare nu are rezultatul, care este atât de mult trambătat. Cazul Muntenegrului este o urmare naturală a căderii Serbiei. Dacă se poate vorbi despre o importanță, în cazul acesta numai căderea Serbiei prezintă o anume importanță. Ce privește ocuparea Muntenegrului, care nu are nici o urmare, aceasta se exagerează într'un mod ridicol. Ajunge să amintesc câteva date pentru a vă demonstra acest lucru.

Se apreciază la vre-o 60.000 de oameni armata muntenegreană, care a capitulat. Singură cifra aceasta este exagerată. Teritoriul Muntenegrului este de 9000 klm. cu o populație de 250.000 oameni.

Armata acestei țeri, care în timp normal corespunde unei companii, a fost improvizată în cursul războiului. Socotind cei 20 mii oameni și mulții refugiați, cari au rămas, e foarte minimal. Vestita capitulație nu a avut loc, deoarece *nu era cine să capituleze* (?). Primul ministru muntenegru împreună cu regele și familia regală s'a așezat în Lyon, iar prințul Mirko e în Albania. Afară de aceasta e cert că ratificarea contractului capitulațiunii dintre Austro-Ungaria și Muntenegru, *nu se va face*.

Nu corespunde adevărului, că Italia încheie pace separată cu Austro-Ungaria. Italia a satisfăcut tuturor obligatiunilor sale față de Ententă. Ea a semnat și va respecta înțelegerea dela Londra. Armata ei sporește din zi în zi, asigurând triumful final.

În cât privește dimisia guvernului Salandra, vă spun numai atât, că acest guvern a avut în timpul din urmă o mare majoritate în cameră. Privitor la apropiata lui retragere vă comunic o obiecțiune de ordin teoretic. Italia e țară constituțională: camera italiană a fost amănătată și se va redeschide numai în Martie. Este acesta cea mai bună dovadă că nu e aproape căderea guvernului, cum au vestit-o dușmanii noștri, cu scopul unic de a câștiga spiritele din România precum și celelalte state neutre.

Dar ori când ar veni la cârmă în Italia un nou guvern și ori cine ar sta în fruntea acestui guvern un lucru e cert, că schimbarea de guvern nu va schimba întru nimic politica de până

acum a Italiei. Principiile lui *Giolitti* sunt cunoscutе. Chiar și dacă el ar ajunge la guvern, nici atunci nu se va schimba direcția urmată până acum. Dacă *Giolitti* a fost înainte de declararea războiului împotriva războiului, părerea lui nu poate fi alta acum, decât *continuarea războiului*.

INFORMAȚIUNI

Arad, 5 Februarie 1916.

Arhiepiscopul nostru Ioan.

S'a dus cea mai superbă figură, cel mai frumos chip de prelat ortodox român. S'a stâns frumos cum l-a fost dăruit să viețuiască o viață plină de fapte mărețe până la adânci bătrânețe pe cari și le încheie cu glorie.

Celor cari am avut norocul să-l vedem la multe ocazii, ne va rămâne vecinic viu întipărită imaginea marelui arhiepiscop care a fost Ioan Mețianu. Podoaba bisericii ortodoxe, cu înfățișarea mândră și figura de un clasicism perfect, cu tinuta dreaptă asemuitoare unui falnic brad de munte neîndoit de plin și furtune, apărea arhiepiscopul Ioan în fața credincioșilor. Era atâta sublim în apariția marelui mitropolit încât pietatea irezistibilă te făcea să-l admiri și să-l săruți dreptă cu evlavie.

Cu glas puternic, care nu trada moșneagul, la zile mari de sărbătoare creștinești pontifica slujbele din pompoasa catedrală a reședinței mitropoliei române. Glasul puternic, răspicat, umplea vastul locaș sfânt, umplând de venerație adâncă sufletele celor ce-l ascultau.

De câte ori a cerut necesitatea, individualitatea care l-a caracterizat în toate faptele vieții sale mobile și a ridicat cuvântul cu energie pentru apărarea drepturilor poporului românesc.

La 1911 cu ocazia festivalului mărețe dela Blaj, figura distinctă, prezentabilă și desăvârșită de mândră a mitropolitului dela Sibiu a alăturat o pagină strălucită la acele zile memorabile. A rămas cel mai sublim moment al acelor zile istorice tabloul imprimat al tuturor prelaților și arhiepiscopilor noștri ale ambelor biserici. A fost un viu răsunet în inimile noastre al tuturor Românilor veniți din cele patru vânturi, dincoace și dincolo de Carpați acest tablou fără pereche în istoria zilelor noastre, în care strălucea marcanta figură a mitropolitului dela Sibiu. Toate paginile memorialelor acelor românești serbări au slăvit glasul prelatului care și cu acea ocazie a mai adăugat o mărire a demnității sale personale.

Nimic activ și agil în munca fără praget a intereselor naționale bisericești purta grija tuturor instituțiilor prin dispoziții vigilente și întotdeauna chibzuite de o aleasă inteligență.

Îl văd la o vizită ocazională, lângă masa de lucru. Se ridică cu violența și vigoarea tinerească a românului puternic și în fața chipului de părinte și apostol îți vine să-ți pleci genunchii sub binecuvântarea arhiepiscopului.

O icoană încoronată a vieții Sale îmbelșugate rămâne gândul lui pus în inițiativa însușită pentru orfelinatul copiilor neamului românesc, operă pe care Cerul i-a dat inspirația și o înceapă pentru ca să săvârșească urmașii, cu vrednicia și dragostea răspândită de marele arhiepiscop Ioan.

Ne închinăm cu pietate memoriei mărețului reprezentant al bisericii ortodoxe române în timpul nostru.

Două parastase la București. În memoria celor doi prelați decedați ai bisericii gr. cat., canonicul Ioan M. Moldovanu și episcopul Vasile Hosszu s'au serbat la București parastase în biserica gr. cat. Sf. Vasile. Cel dintâi parastas oficiat pentru canonicul vicar Ioan M. Moldovan în ziua de Bobotează s'a făcut din inițiativa dlui profesor universitar și membru al Academiei, Ioan Bian, fost elev al defunctului. Al doilea s'a ținut în Duminică următoare la 10/23 Ianuarie în memoria regretatului episcop Vasile Hosszu.

Ambele parastase au fost servite de preoții gr. cat. din București: protopopii Dr. Ioan Bălan și Ioan Vanea și de preotul Opris din Armeni. Cântările funebrele au fost redade de către corul seminarului gr. cat. din București. A asistat lume multă la aceste semne de pietate întru memoria acestor mari bărbați cari au fost

cei doi prelați ai bisericii românești gr. cat. din Ungaria și Transilvania.

Un ofițer român condamnat în Franța pentru spionaj? Ziarul parisiian „Le Temps” anunță: Consiliul de războiu din Nancy a judecat pe un fost ofițer român, anume, Traian Serghiescu, în vârstă de 28 de ani, acuzat de spionaj. Conit din armata țării sale, unde tatăl său este inten-dant general Serghiescu, cartofar și desfrânat, trăind din expediente, a căutat să-și procure bani prin mijloace criminale. După o stăruitoare supraveghere, poliția specială l'a arestat înainte ca el să fi putut face servicii dușmanilor noștri. Serghiescu a fost condamnat la zece ani închisoare.

Cutremurul de pământ în România. Cutremurul de pământ din săptămâna trecută a avut un caracter foarte grav în orașul Câmpulung. Coșuri de case au fost dărimate, la tribunal s'au răsturnat sobe și tavanuri, deasemenea la școala normală și profesională de fete. Autoritățile au suspendat serviciile și cursurile școlilor. Dna Ana Ioanid îngrozită de cutremure care i-a dărâmat ferestrele — a încetat din viață.

Palatul regal dela Bahna Ursului și ospiciul din Rucăr au suferit mari stricăciuni.

La Câmpulung s'a simțit un nou cutremur de pământ Sâmbătă la ora 8.50 seara. Au fost violente oscilații cari au făcut să prăbușească rafturile dela unele magazine.

Cutremur de pământ în Șinteu (Solyomkö.) Din comuna Șinteu com. Cojocna primim următoarele: Un puernic cutremur de pământ s'a simțit în comuna noastră la 8.30 dimineața în timpul serviciului din biserică. Candelabrele oșcilau, praporii și cununile de pe pereți s'au scuturat cu violență, strănele s'au mișcat dela loc. În întreg satul s'a iscat o mare panică. Catastrofe nu s'au întâmplat însă și cazul nu s'a repetat.

Din Porumbacul superior ni se scriu următoarele: În țara Oltului pare a fi fost cutremurul mai violent decât în celelalte părți ale Ardealului. Cel dintâi foarte puternic s'a simțit la 26 Ianuarie la 8.30 ore dimineața. Pomi se scuturan, zidurile caselor au crepat și se rostogolea coșuri și țigle de pe case. Intre locuitori s'a iscat o panică de nedescris.

Deatunci cutremurul s'a mai repetat de 2 ori, dar mult mai slab.

Dăruire. Dna Emilia Bodrogian n. Ciorogariu din Pecica a trimis 10 cor. pentru fondul ziariștilor ca răscumpărare a cununei pe sicriul scumpei ei soră Cristina Codrean n. Ciorogariu.

Mulțumiri!

Un nou atentat contra trenului balcanic. Ziarele din Budapesta anunță: D. **Desideriu Bánó**, proprietarul cafenelei „Café New-York”, care s'a aflat în acest tren balcanic asupra căruia niște necunoscuți au săvârșit la 20 Ianuarie un atentat între garile Niș și Piro, și care a fost rănit atunci de un foc de pușcă la picior, iar la față a fost rănit de sfârmăturile uni geam, după ce a zăcut zece zile în spitalul din Constantinopol s'a întors alaltăieri la Budapesta. D. Bánó spune că și **asupra trenului balcanic care a sosit seara la Constantinopol, s'a săvârșit un al doilea atentat, larăș între Niș și Piro, dar n'a fost nimeni rănit.**

† **Virgil Hoban**, tânăr lugojan, practicant de bancă, abia în etate de 22 ani, servind la regimentul 32 de honvezi, a murit moarte de erou, după ce a luat parte ca caporal la luptele dela Lublin, Ivangorod și Brest-Litowsk. Bolnav de tifos, a fost dus de pe câmpul de luptă în spitalul dela Debica (Galiția), unde a închis ochii pe vecie la 24 Decembrie. Confirmarea știrii morții a sosit abia acum la Lugo, trezind sincere regrete în toate cercurile cunoscuților și prietiniilor tinerului, care ne îndreptătea la cele mai frumoase speranțe.

Transmitem adânc întristatei familii sincere condoleanțe. Glorie amintirei eroului! — (Dr.)

Româncă decorată. Aflăm că arhiducele Francisc Salvator a conferit dnei **Maria Dr. Radu** decorația de argint pentru faptele caritative săvârșite în spitalul militar, centrul Sibiu. Felicitări.

Funcționarii farnezei din Constantinopol puși în libertate. Din Constantinopol se anunță că funcționarii cancelariei franceze atașați la ambasada Statelor-Unite, a căror arestare se executase ca măsură de represalii pentru îndepărtarea consulilor și funcționarilor turci din Salonice, au fost puși în libertate.

Universitatea din Gand. Guvernatorul von Bising a anunțat transformarea universității franceze din Gand în universitatea flamandă cu scopul ca să cucerească simpatiile elementului flamand al populației pentru Germania. Până acum nici un savant flamand n'a voit să ocupe vre-o catedră la această universitate, iar apelul lui von Bising către profesorii olandezi a fost fără răsunet. Se pare că Belgienii vor să facă rezistență pe toată linia. Chiar dacă ar fi profesori angajați se svonește că nici un student flamand nu se va înscrie la cursuri.

Congregație în Sibiu. Pe Luni, 7 Februarie n. e convocată adunarea generală ordinară de iarnă a reprezentanței comitatului Sibiu. Se va ține în sala mare a casei comitatului, la orele 9 dimineața. La ordinea zilei e pus raportul vicecomitelui despre starea administrației în comitat și alte obiecte de interes public. (Tel. R.)

† **Georgiu Micu**, preot după un morb greu și îndelungat, a decedat în 30 Ianuarie n. în vârstă de 51 ani. Inmormântarea s'a făcut în 1 Februarie în cimitirul gr. cat. din Alecuș. Odihnească în pace!

Felicitări din Rusia — la adresa „Românului”. Prietenul nostru **Adrian Ganea**, sublocot. în armata comună, în prezent prisoner în Iwanowo-Wosnesensk (Rusia) ne-a trimis două cărți postale în cari ne urează sărbători vesele de Crăciun și Anul-nou. Pe aceste cărți postale mai sunt iscăliți și următorii 2 ofițeri români: locot. **Dr. Petru Metes**, adv. în Aiud, sublocot. **Dr. Simeon Câmpian**, av., Brad, și cadet **Ghiță Ștefanică**, stud. în drepturi, Beiuș.

Cronica feminină.

O problemă a viitorului.

În viitorul apropiat se impune și se va impune încă pentru multe generații o problemă foarte interesantă și în același timp actuală și de mare importanță pentru toate statele Europei, în deosebi pentru cele beligerante: problema prea marelui abundențe de femei.

Bărbații mor cu milioanele și pe fiecare zi crește vădit numărul celor căzuți în războaie. Femeile dimpotrivă, nu mor de loc mai multe decât până aci. Chiar înainte de aceste crâncene măceluri cari au secerat generații de vieți tinere, numărul sexului feminin era mult mai preponderant în toate statele. Numi stă la dispoziție decât o mică statistică unilaterală, din care pot să prezint proporția numerică a acestui echivalent pentru câteva dintre statele beligerante.

Înainte izbucnirii războiului în Franța, Marea Britanie și Germania, numărul femeilor întrecea pe cel al sexului masculin cu un total de 2 milioane 788.378 mii, împărțit pentru fiecare din aceste state în chipul următor: în Germania un plus de 845.661 femei, în Franța 645.211 mii și în Marea Britanie 1.927.501.

Când luăm în considerație că aceasta deosebită uriașe este datată înainte izbucnirii războiului! Pierderile de până acum ale Angliei d. e. se evaluează la 100.000 morți, 55.000 dispărați, 300.000 răniți. Toți aceștia nu aparțin regatului-unit, ci mulți dintre ei Canadei, Australiei și celorlalte posesiuni a Marii Britanii. Astfel, cu toate că acest număr pare a fi prea puțin fidel redat, se poate socoti o surabundență a

femeilor la numărul urcat de 2.200.000 față cu cel al bărbaților.

În Germania încă s'a dublat surplusul femeilor în cursul acestor cincisprezece luni de războiu. Astfel, problema este la fel de serioasă în Germania ca și în Anglia. Se pare că Franța a avut până acuma mai puține pierderi în morți, se poate deci stăruia că ea nu are un surplus mai mare decât un milion de femei față cu populația masculină.

Și războiul nu s'a terminat încă!

Se pun diferitele chestiuni ale acestei probleme cari de sigur, după încetarea acestui carnagiu, vor preocupa pe cei chemați să le rezolve. Ce vor face statele beligerante după războiu? Mai mult în glumă decât serios, se accentuează teoria poligamiei. Va fi ea pusă în aplicare în Europa civilizată? Nu vor fi nevoite oare aceste state să edicteze legi speciale prin cari să facă o introducere oarecare în domeniul sistemului oriental, odios, barbar, necunoscut în legile noastre de existență? Vor căuta statele să introducă noi regulamente mai mult ori mai puțin parțiale în troducere, susținute și întărite prin ordinațiuni legislative?

Iată chestiuni de mare importanță pe cari le găsim în preocuparea celor mai de seamă conducători ai țărilor bătute.

Aderentele fervente ale principiilor feministe din toată Europa își văd un pas înainte în propaganda scopurilor pentru cari luptă de ani de-arândul. Și nu fără oarecare satisfacție anată tabloul activității femeine de astăzi, și țin să reliefeze importanța muncii lor, când necesitatea le-a cerut ajutoarele. Dacă înainte dezastrului actual, în câteva decenii apropiate a crescut rapid contingentul femeilor independente, cari și-au creat carieră pe toate terenele, care va fi acest tablou în viitor, când numărul văduvelor, fetelor nemăritate, și a celor cari trebuie să-și elupte existența va fi atins o cifră neînchipuit de mare!

În Germania femeia înlocuiește bărbatul în toate funcțiile și meseriile, afară de rolul important pe care-l duce pe terenul activității umanitare în folosul războiului. Devenind femeia un factor indispensabil în toate ramurile de activitate publică, negreșit și importanța și influința ei, va crește în aceeași măsură. Și vor ele profita azi-mâne de aceasta influință, care le va da dreptul expresiei libere a sentimentelor, principiilor și voinței lor?

Va fi de mare interes în viitor, progresul uriaș al tuturor revendicărilor feministe de până acum, cărora li s'a pus o bază statornică și radicală în aceste lungi luni de muncă și grea încercare. Epoca care are să urmeze războiului, are să fie epoca femeilor, bineînțeles dacă vor ști beneficia de ea. Beneficiu nu de ordin sentimental, ci de interese sociale de existență răspândite de principiile practice feministe.

De aici se trage o concluzie. Femeile muncitoare de mâne, vor constitui o societate — pentru un timp oarecare măcar — în care seriozitatea impusă prin necesitatea de a-și câștiga pâinea de toate zilele, va da o direcție în care au să se atenueze gusturile și predispozițiile ușoare de astăzi. De altă parte, această direcție laudabilă de muncă și cuminenie va da naștere de sigur la inspirații și dorințe de ordinul drepturilor politice. Cu toate că, cea mai ferventă și radicală sufragetă va trebui să recunoască, că toate armatele cari luptă cu vitejie sunt compuse din eroi ai căror mame n'au avut drepturi politice! Armatele de viteji sunt născute din mame cari nu susțin cu îndârjire sufragiul feminin, ei au știut să inspire fiilor lor tradițiile celor mai sublime virtuți de rasă.

Cu sau fără dreptul de vot, este de neîgăduit, că rolul femeii în viitor va lua proporții mult mai vaste. Depinde cum are să-l știe chibzui feminismul de mâne. O considerabilă forță socială, vor constitui-o femeile, și au depinde decât de munca și demnitatea lor, pentru ca să s'arate vrednice.

Cel mai nobil gest al femeii se remarcă pentru timpul actual, în străduințele lor de pace. La toate adunările și conferințele socialiste feministe de orice ordin, reiese clar și energic un singur dor și un singur glas: **pacea**. În aceasta nizuință se unesc dușmane principiare de rasă și națiune, cele ale căror frați și soți se sfășie cu sălbăticie. Astăzi, pacea este chiar ei în gândul și sufletul celei mai înflăcărate sufragete un ce mai arzător și un scop mai sublim decât — dreptul de vot pentru femei.

T. B.

Ultima oră.

STATELE-UNITE ȘI CAZUL LUSITANIEI. — NOTA GERMANIEI CĂTRE STATELE-UNITE.

Karnarvorn. — Corespondentul din Washington al lui *New-York Worlds* spune că președintele Wilson ar fi fixat limita timpului până azi la 5 Februarie n. în care se cere Germaniei să desavueze ultragiul „Lusitaniei”.

*

Londra. — „Frankfurter Zeitung” scrie că contele Bernstorff a supus guvernului propunerile din urmă ale Germaniei cu privire la scufundarea „Lusitaniei”. Acțiunea comandantului submarinului nu este desaprobată și Germania nu va mai face nici o concesie.

ITALIENII DEBARCĂ NOUI TRUPE LA VALONA

Nauen. — După știrile din Valona, acolo a sosit o nouă divizie de infanterie italienească, cu mai multe baterii grele. Italia continuă înaintarea înspre Albania centrală, socotind apărarea ulterioară a Albaniei de sud ca o necesitate politică și militară de primul ordin.

CRIZĂ MINISTERIALĂ ÎN FRANȚA?

Zürich. — Știri din Paris spun că retragerea guvernului Briand e o chestiune numai de câteva zile. Succesorul guvernului Briand ar fi un guvern alcătuit de *Caillaux* și *Monis*, cari au și avut zilele acestea mai multe întrevederi cu președintele *Poincaré*.

DEPUNEREA ARMELOR ÎN MUNTENEGRU S'A TERMINAT.

Roma. — „*Idea Nazionale*” află din Durazzo, că depunerea armelor în Muntenegru s'a efectuat pretutindeni. Motivul principal ar fi fost lipsa de hrană.

GOEBEN — AVARIAT?

Rotterdam. — Știri din Petrograd comunică că vasul „*Göben*” s'a reîntors la Constantinopol deteriorat, cu 35 morți și 80 răniți. Lipsește confirmarea a acestei știri din sursă rusească.

PATRU SUTE ARESTĂRI ÎN MOSCOVA.

Copenhaga. — Ziarul rus „*Dien*” anunță, că în Moscova poliția a arestat 400 persoane. Aceste arestări au fost operate în urma unui desuț primit de poliție și după care ar fi sosit în Moscova numeroase persoane suspecte.

CONSĂTĂURI IMPORTANTE LA ROMA. — D. SALANDRA VIZITEAZĂ PE D. GIOLITTI.

Lugano. — La Roma au avut loc iarăș importante consătuiri, D. *Sonnino*, ministru de externe, a vizitat diferiți oameni politici. Iar d. *Salandra*, prim-ministru, a făcut din nou o vizită dlui *Giolitti* în vila sa de lângă Neapole. A urmat apoi o consătuire a șefilor partidelor de coaliție.

ORAȘUL VILNA — ARDE.

Londra. — Din Petrograd se anunță, că orașul rus Vilna arde.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

Bibliografie.

Primiți următoarele publicații nouă: I. **Broșu: Siluete**, poezii. Prețul 2 cor. Se pot comanda dela „*Librăria Arhidiecezană*” și „*Foala Poporului*” în Sibiu; „*Concordia*” în Arad; „*Librăria I. Ciurcu*” în Brașov, și „*Librăria Arhidiecezană*” în Blaj.

*

A apărut cea mai bună carte de rugăciuni, întocmită de preotul *Petru E. Papp*. Ea se vinde în folosul școlii românești din Pocola, susținută de ambele confesiuni.

Se extinde pe 280 pagini și cuprinde tot ce e necesar pentru mângăierea sufletească a unui creștin. Un exemplar costă 1 cor. 20 fil. Se află de vânzare la *Librăria Diecezană* din Arad și „*Doina*” în Beiuș.

Convocare.

P. T. membrii ai „*Reuniunii de înmormântare din Romos*” prin aceasta se convoacă la

Adunarea generală ordinară, care se va ține Duminică în 31 Ianuarie st. v. a 2 ore p. m. în sala cea mare a școlii rom. gr. or. din loc, cu următorul

PROGRAM:

1. Deschiderea adunării.
 2. Raportul casarului și citirea rațiocinului pe anul 1915.
 3. Eventuale propuneri.
 4. Inchiderea adunării.
- Romos, la 19 Ianuarie 1916.

Sabin Safta,
secretar.

Adam Basarab,
director.

ANUNȚ.

Un practicant sau practicantă poate afla aplicare îndată la institutul nostru

„SENTINELA”

instituit de economii și credit ca societate pe acții în Satul-Nou — Révaufalu.

Se 2563-10

Convocare.

Prin aceasta convoc

Adunarea generală

a „*Reuniunii de înmormântare*” din *Borgosuseni-Felsöborgó*, — pe Duminică în 13 Februarie a. c., la ora 2 d. a. în școala confes. din loc, cu următorul

PROGRAM:

1. Deschiderea adunării prin president;
2. Raportul general al prezidiului despre starea și activitatea Reuniunii cu finea anului 1915;
3. Citirea, cenzurarea și aprobarea rațiocinului Reuniunii de pe anul 1915;
4. Consultare asupra sistării ori continuării și mai departe a activității Reuniunii;
5. Eventuale propuneri;
6. Inchiderea adunării.

Fiind vorba de sistarea, respective de continuarea activității și existenței Reuniunii, rog pe fiecare membru să iee negreșit parte la această adunare.

Borgosuseni-Felsöborgó, la 1 Febr. 1916.

Eilseu I. Dan,
președinte.

A apărut: CALENDARUL DIECEZAN

ed. II, cu numeroase ilustrațiuni. Prețul 50 fileri. Se poate comanda dela *Librăria diecezană* din Arad. □ □ □

Se primește
pe lângă o plată bună
un scriitor
cu practică în afacerile advocațiale.
A se adresa:
Dr. Ioan Margita
advocat, Algyógy.

FARMACIA
KÁRPÁTI JÁNOS,
ARAD, ÎN COLȚUL PIETEI BO-
ROSA ISTVÁN, vis-à-vis de gara trenului electric.

 Ultoi de viie
soiu american neted și cu
rădăcini, diferite soiuri,
garantând pentru veritabil-
itatea lor, furnizează în
asortimentul cel mai bogat
cunoscuta și încrezuta firmă.
„Kisküküllőmenti első
szőlőoltvány telep”
Proprietar:

Frideric Caspari
Medlaș, (Medgyes)
comit. Tárna-mare (Nagy Küküllő m.)
Cereși preț curent ilustrat!

Acest preț curent cuprinde toate scrisorile de recunoștință
sosite din diferite regiuni ale țării, în consecință înainte de
a face comanda ori care proprietar de vie poate cere in-
formații verbale sau în scris dela persoane cunoscute
relativ la încrederea de care se bucură numita pepinieră.

VINURI
vechi și noul de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprie-
tarul de vii din Siria (Világos) **Petru Benea**,
căci Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe
lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi din anul 1913 — 1914
Vin alb — — — 1'40 1'20
Bizling — — — 1'50 1'25
Boșu de Miniș — — — 1'80 1'30
Carbonet — — — 1'60 —

Vinuri noi din anul 1915.

Vin alb — — — — — 98
Bizling — — — — — 1'00
Šiller — — — — — 1'10

Vinul se expediază cu rambursă dela 50
litri în sus sub îngrijirea mea proprie.

Vase dau împrumut pe timp de două luni.
Pentru calitatea vinului garantez.

No 2512

Petru Benea
propr. și neg. de vinuri
Világos (Arad m.)

Imprumuturi
de amortizare pe proprietăți:

pe 50 ani 586 } curs 92
" 30 " 677 }
" 35 " 641 }

pe 50 ani 630 } curs 95
" 35 " 680 }

— ; Mijlocește ; —

Szücs F. Vilmos

reprezentantul soc. „Nagy-
szebeni földhitelintézet”

Arad, Karolina utca 8 sz.
Va 2587—10

In atențiunea
negustorilor!

Acoperirea trebuințelor de
ciocoladă și zaharicale pen-
tru prețuri de fabrică. :: ::
In depozit: Kugler, Hel-
ler, Túrth și Manner. :: ::

GÁBOR MIKLÓS Arad,
Piața Andrássy, colțul Salacz utca
Telefon 1059. Telefon 1059.
(Ca 2270)

Haine de vară,

pardesiuri, haine pentru bărbați, haine pentru baluri, articli de toaletă, umbrele, per-
dele de dantele și de pânură se curățesc și vopsesc cu multă grijă și specialitate în

stabilimentul meu industrial de vopsitorie
de pânuri și de curățitorie chimică,

aranjate cu cele mai noi mașini din străinătate. — Despărțământ special pentru
curățitul, vopsitul pălăriilor pentru bărbați și femei. — În cazuri de moarte hai-
nele de pânură și de mătasă, hainele pentru bărbați etc. se vopsesc grabnic în
negru. — Hainele de bărbați date spre curățire se și eparează cu specialitate în
croitoria mea specială. — Scrisori de recunoștință din toate părțile țării.

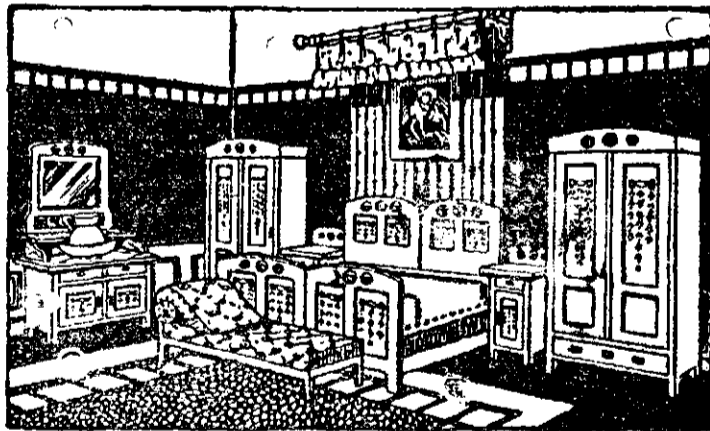
Lucza József, vopsitor de pânuri și curățitor chimic **Szeged.**

TELEFON:
994.

Prăvălie și stabiliment principal:
str. Laudon, nrul 9., colțul
pieței Valeria. (Lu 2106)

TELEFON:
994.

STEFAN SLADEK jun. fabrică de mobile
VARȘET, strada Kudritzner numărul 44—46.

Cea mai renumită

mare fabrică de mobile
din sudul Ungariei (Versecz).

Pregătește mobilele cele mai moderne
și luxoase cu prețuri foarte moderate.

Mare depozit de piane excelente, co-
voare, perdele, țesături foarte fine și
mașini de cusut. — (Sa 118)

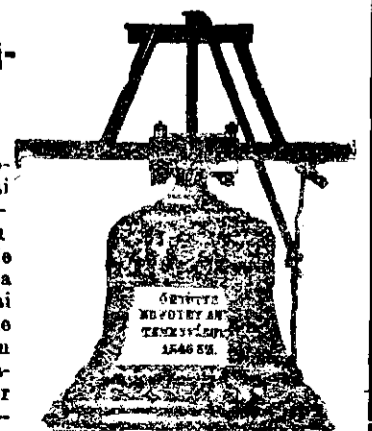
Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1890.

Turnătorie de clopote. — Fabrica de scaune de fier pentru clopote alui

Fiul lui Antoniu Novotny, Timișoara-
Fabric.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clo-
potelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție de mai
mulți ani provăzute cu ajustări de fier bătut, construite sare a întoarcii cu ușu-
rință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură fiind astfel sau
tite de crepare. — Sunt recomandate cu deosebire CLOPOTELE GĂURITE, de
dânsul inventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea
superioară — ca violina — cu găuri în figura S și au un ton mai intensiv mai
adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrația mai voluminoasă decât cel de
sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kgr. este egal în ton cu un
clopot de 451 kgr. patentat după sistemul vechi. — Se mai recomandă spre fa-
cerea scaunelor de fier bătut, de sine stătătoare, — spre preajustarea clopotelor
vechi cu ajustarea de fier bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. —

Prețuri-curente ilustrate trimis gratuit.

MASURI PENTRU BISERICI:**SZÁNTHÓ
GYULA**

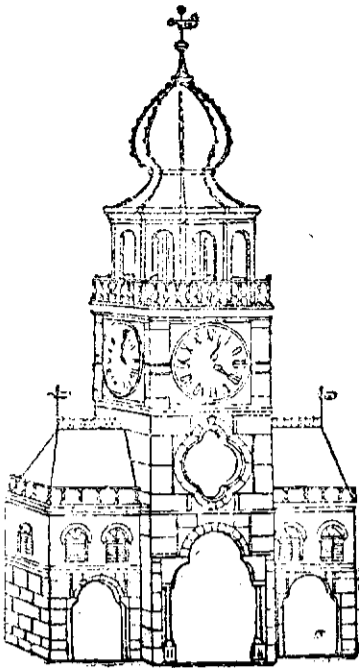
fabrică de ceasuri pentru biserici

NAGYVÁRAD,

Damjanich-utca 30 szám.

Ofertă ceasuri pentru biserici cari se trag odată pe săptămână, odată la 8 zile și odată la zi, durabile și precise. Prețuri ieftine. Fabrică cu putere electrică. Garanție pe mai mulți ani. Prețurile la dorință se trimit gratis. Plăci (tablă) pentru ceasuri cari luminează noaptea, executate admirabil. — Prețuri ieftine. (Sa 88)

Orantul diecezelor gr. or. și gr. cath.

Carl Stürner

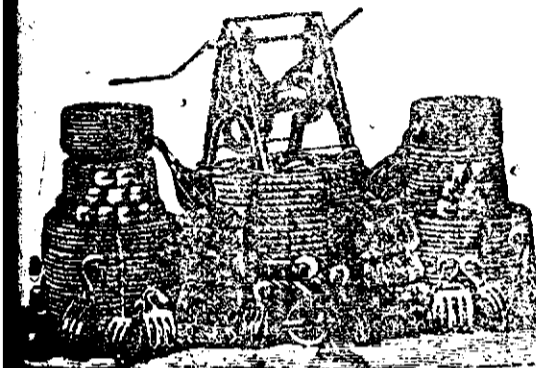
funar

succesorul lui

Joh. Ongert's**SIBIIU**

Hermannstadt

Saggasse 22.

Ofertă lucrări de cânepă curată: funii pentru transmisiuni, funii pentru care, legătoare, ștreanguri, căpește, cingătoare ațe pentru rolete, ață pentru saci etc.

MARE ASORTIMENT DE AȚE ȘI FUNĂRII.

Revânzătorii primesc rabat! Su 2069

nouă invențiune de clopote!

Clăntelul rezonator brevetat este alcătuit așa că fortifică nu numai un sunet, ci și alt sunet armonice și astfel asemenea acordului dă un sunet

plin, puternic și sărbătoresc precum și adânc.

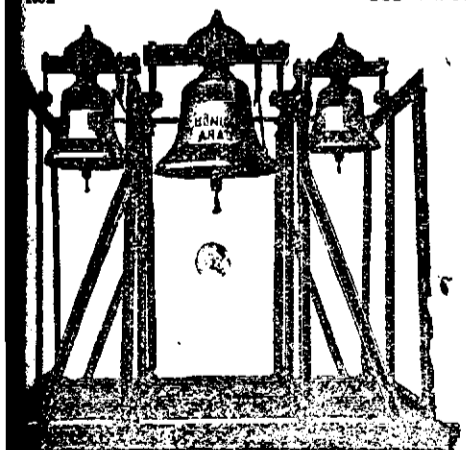
Echipamente p. clopote de fer
Staluri " " " "

Prospecte și preliminar de spese gratis.

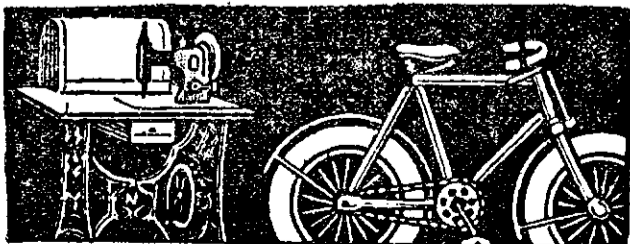
Friederich Hönig

fabrică de clopote brevetată

Arad, str. Rákoczi nr. 11-28.

**ntreprindere „VATT” mecanică și electrică a lui
LEITNER, Cluj, (Kolozsvár).**

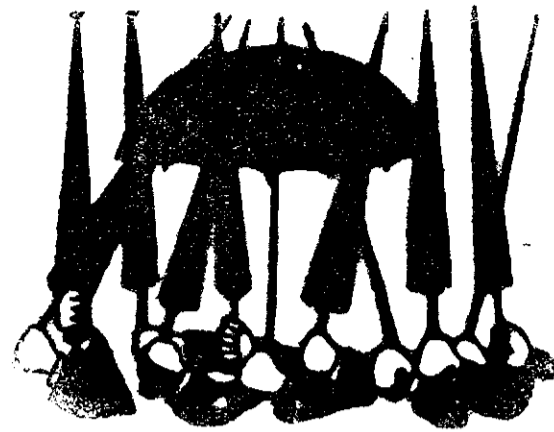
Birou și magazin: Széchenyi-tér 41. (Palatul Széki).
Stabiliment: Malom-utca 8.

Va 2071

Reparări de automobile și gumă pentru automobile, mare atelier reparator de mașini de cusut, biciclete, mașini de scris, gramofone; prețuri ieftine, execuție solidă. — La comenzile din provincie nu se socotește pachetarea.

Cine se referă la acest ziar primește 10% rabat.

Unde

se pot cumpăra
cele mai bune și
mai elegante

PLOIERE?

Unde se pot afla noutățile
cele mai moderne — **En-tout-cas**
și ploiere pentru dame și bărbați în executare perfectă și
estetică, de calitatea cea mai bună și cele mai moderne

albituri pentru bărbați

în executare recunoscută de cea mai bună;

Cămeși de modă albe și colorate

GULERE și MANGETE
albe și colorate; BATISTE de buzunar;
BRATELE; CRAVATE pentru gulere
simple și duble; CĂMEȘI din păr de
camilă; CIORAPI și alți articlii de modă
p. bărbați în sortiment bogat și cu pre-
țurile cele mai ieftine se pot cumpăra dela

GUSTAV SCHMIDT

fabrică de paraplee și prăvălie de articlii de modă pentru bărbați

SIBIIU (Nagyszeben), Piața mare, palatul „Bodenkredit”.

ATELIER DE CURELARIE, ȘELĂRIE și COFERARIE

O RENDT G. & FEIRI W.

ODINIOARA SOCIETATEA CURELARILOR

Strada Cisnădiei 45. SIBIIU, Heltauer-gasse 45.

Magazin bogat în articole pentru curățat, călărit
vânat, sport și volaj, poclăzit și procovăfuri, port-
monee și bretele solide și alte articole de ga-
lanterie pe lângă prețurile cele mai moderate.
CURELE DE MAȘINI, CURELE DE CU-
SUT ȘI LEGAT SKY (vârzobi), permanent în
depozit. Toate articolele din branșele numite și
reparatura lor se execută prompt și ieftin. Liste
de prețuri la cerere se trimit franco. (O-9)

Comandele prin poștă se eful-
tuese prompt și conștiențios.**SZLANNÁR ÉS RÓTH**

întreprindere de pictură de sticlă,
altare, biserici și sticlărie decorativă

Oradea-mare (Nagyvárad), Arany-János-u. 14.

(Sa 2166)

Execută foarte frumos pictarea de sticlă,
biserici, altare, icoane și fresco, totfelul de
lucrări de marmoră. Execută decorațiuni de
sticlă, lucrări de mozaic italiene și americane.
Aurături și pictarea tablourilor staționare.

TELEFON
NRUL. 750.

CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

TELEFON
NRUL. 750.

„CONCORDIA”

SOCIETATE PE ACȚII. :

ARAD

STRADA ZRINYI. NRUL. 1|a.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișee, precum și cu cele mai moderne litere primește spre executare tot felul de opuri, reviste, foi, placate, registre, tipărituri pentru bănci și societăți, precum și tipărituri advocațiale, invitări de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări în această branșă dela cele mai simple până la cele mai fine.

**Executare
promptă. :**

**Prețuri :
moderate :**